

ELŐFIZETÉS

BELFÖL

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK

Előzetes polt az egyszer 20 fillér,
minden kötetkötés 18 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, december 29.

Kitérés az orosz támadások elől.

Budapest: (Hivatalos.) December 28. A főhadiszállásról jelentik: Dukla szorosától északra csapataink oroszok támadása elől kárpáti hegytarajhoz közelebb fekvő állásokba tértek ki.

A Biela és Dunajec között Zaklicyentől északkeletre fekvő területen ellenségnek igen heves támadásait visszavertük. Északkeleti harotéren arcvonalunkon egyéb jelentős esemény nem történt.

Délen egyes határszéli csatározásoktól eltekintve teljes nyugalom uralkodott. A szerbek a zimanyi hidat ismét felrobbantották. — Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese, — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meghíusult francia támadások.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Nieuportnál ellenség támadási kísérleteit minden siker nélkül ismételte meg. Közben a tenger felől tüzeléssel támogatták, amely nekünk kárt nem okozott, de Westende néhány lakosát megölte és megsebezte.

Meghíusult ellenségnek Soint-Georgo major ellen intézett egy támadása is, amelyet hivatalos közleményeiben birtokában levőnek tüntetett fel.

Yperntől délre elfoglaltunk egy el-
lenséges lövészárkot, mely alkalommal néhány tucat fogoly jutott kezünkre.

Arrastól északnyugatra ellenségnek több erősebb támadását visszavertük.

Verduntól délkeletre szintén minden eredmény nélkül ismételte meg támadásait az ellenség. Ép oly kevés eredményt ért el ama törekvésében, hogy Sontheimtól nyugatra fekvő ama magaslatot, melyért tegnap küzdelem folyt, visszahódítsa. Legfőbb hadvezetőség.

Tovább fejlődik az oroszok üldözése.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Kelet-Poroszországban és Lengyelországban a Visztulától északra fekvő területről nincs semmi ujság.

Visztula balpartján támadásaink kedvezőtlen időjárás ellenére, tovább fejlődnek. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Egyre szerényebbek.

Arad, december 28.

Sokat engedett az angol fenbőjázás. Néhány hete még azt vetette oda a világ rémitésére: a háború addig tart, a míg Anglia akarja. Tartani fog pedig három esztendőig, mert a brit-
tek, a kik a legkevésbé drágát és abból is a legkevésébbet pazarolják a háborúba, ezt a csekély időt egészen kényelmesen kibírják. Egy hét előtt azután egyébről beszélt Kitchener lord. Anglia ma még hajlandó a statusquo alapján békét kötni, de később, ha ezt megdrágítják, már aligha. A cinizmus klasszikus nemzete nyilatkozik meg ebben a mondásban. A statusquo alapján, — tehát olyan körülmények között, a mikor minden nagyhatalom benne van az erőpazarlásban, a mikor egyik-másik legyöngült, csak Anglia áll jóformán épen; szóval, a mikor Anglia fölénye, anyagi ereje hosszú esztendőkre biztosítva lenne a többi államokkal szemben, a melyeknek előbb ki kellene pótolni az áldozatokat, kiheverni a veszteségeket, helyrehozni az anyagi károkat, — így már kedves lenne az angoloknak a béke!

Most azután még egy oktávával lejjebb megy az angol hang. Rómában, tehát azon a helyen, amelyet a békekötés kiszemelt városának tekintenek, egy angol államférfiu azt a nyilatkozatot tette, hogy a háború április végéig fog tartani. A három esztendőből tehát három-négy hónap lett.

Békekötés... Aligha lehet szó, amely kedvesebben hangzanék füleinknek. Mindenkinek, aki a harc fáradságait viseli és veszedelmeit járja, mindenkinek, akinek valakije van a háborúban, mindenkinek, akinek keresetén, iparán, üzletén és gazdálkodásán a háború pusztítóan szántott végig, — mindenkinek új életet, megváltást, kimondhatatlan gyönyörűséget

jelent. De az a béke, amelyet magunk szerzünk meg és nem az, amelyet Anglia kínál. Hanem az, hogy az angolok egyre nagyobb előszóráttal használják a szót, amelyet rövid idő előtt a szájukba se akartak venni, — mindenesetre arra mutat, hogy Angliának és szövetségeseinek okuk van a békét kívánni, hangoztatni, sőt sürgetni.

Nem is igen tudják takargatni az okokat, amelyek ezt az érzést kiváltják. A németek orosz-lengyelországi szivós előnyomulása után teljesen kutba esett az entente államainak az a számítása, hogy Nikolajevics Miklós nagyherceg bevonul Berlinbe, vagy Bécsbe, vagy csak Boroszlóba is. Franciaország is hiába várta seregeinek sikerét attól, hogy a németek nagyobb erőket vontak el a nyugati hadszíntérről a keleti hadjárat felé. A Japán segítség árán se tudtak, ugyáltszik megalkudni. Néhány nap előtt a francia tengerészeti miniszter azt mondta, hogy csak a sárga segítség szabadíthatja föl Franciaország tiz departementjét, amelyek ma idegen járom alatt nyögnek. A legújabb táviratok szerint Japán kormánya azt közli, hogy „egy nagyhatalom se fordult Japánhoz segítségért.” Tehát az üzlet, a világtörténelem legpiszkosabb üzlete mégse jött létre.

Mindezek mellett az entente államai a háborúnak egyre több és súlyosabbkényelmetlenségeit érzik. Franciaországban, ahol az 1876. korosztálytól kezdve az alkalmatlanokat is, a tuberkulotikusokat és a nyomorékokat, besorozták, az üzemek egész sora munkáskéz nélkül áll. Angliában a hajóhiány és egyes tengerek elzárása miatt a kenyérárak ijesztően emelkednek, — ami már annyit jelent, hogy a háborúban az angol is kezd mit-leidend lenni. Ez már komoly dolog.

Ha a szövetségesek százezren pusztulnak el vagy jutnak német fogságba, ha a gyarmati, színes katonák tizezrével hullanak el, — az hagyján, de hogy az angolok kenyere drágább legyen, ezt már bajos elviselniük.

A béke, bizonyos, hogy közeledik. De nem az a béke és nem az olyan béke, a minőt Kitchener és az angol diplomaták ma még talán remélnek. Még szerényebben és szelidebben is fognak beszélni. A mikor a német és az osztrák-magyar seregek további sikerei, döntő győzelmei elhozzák a békekötés alkalmát — és abban mi is hiszünk, hogy ez nem fog sokáig várni magára, — akkor olyan béke lesz, a minőt mi akarunk és a minő az évtizedek hosszú sorára biztosítja a mi jövőnk és Európa becsületes nyugalmát.

Kis történetek

a nagy háboruból.

(Egy aradi tartalékos tiszt megfigyelései.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 28.

N. István, az Aradi Polgári Takarékpénztár fiatal tisztviselője még a háboru első napjaiban bevonult, mint tartalékos hadnagy. Most a Kárpát vidékén harcol a védi Magyarország földjét. Ma hosszabb levél érkezett tőle fiatal feleségéhez. A közvetlen hangú levélben rendkívül sok érdekes háborus epizódot beszél el N. Az epizódok közül valók a következők:

A komarnói ütközetnél voltam szemtanúja a következő esetnek. Ütközet közben egy hatagú huszárpátról kocogtatott pipaszó mellett az uton. A srappellek jobbra-balra csapkodtak, de ők oda se néztek. Egyik jól irányzott orosz löveg azonban közbük csapott le a az egyik huszárt lovával együtt a szó szoros értelmében szétlőtte. A huszárok meg se sarkantyúzták lovukat, nyugodtan kocogtattak tovább, csak az egyik jegyezte meg nagy flegmával:

— No, a Matyi is beharapott a fűbe!

A pustomiti október 11-iki szturmunk után százával feküdtek a földön az orosz halottak és sebesültek. A harcmezőn egy vasúti töltés húzódtott keresztül, amely védelmül szolgált a rettenetes ágyú, gépfegyver és gyalogsági tűz ellen. A sebesültek e mögött húzódtak. Itt láttam egymás mellett egy orosz katonát, akinek lábát zuzta össze a srappell és egy magyar bakát, aki a fején kapott sebet. A magyar baka szépen bekötözte az orosz lábát, az orosz meg a magyar fejét. A kölcsönös segítség után a mi bakánk még megkínálta „kollegáját” a kufesából jófajta pálinkával, aztán együtt várták a szanitőröket.

Egy ízben az oroszok elfoglalták két rezervistánkat, akik éppen hogy kiállták a tüzkeresztséget. A két rezervista az összehajtható vászonvederrel, a „pitlivel” a patakhoz ment le, hogy vizet merjenek. E közben ült rajtuk négy orosz s. fegyverrel kezükben megadásra kényszerítették a két rezervistát. Ezek kénytelen-kelletlen követték őket, de csak az alkalmas pillanatra vártak, hogy megszabaduljanak. A perc nem is váratott magára sokáig. Egy óvatatlan pillanatban megfordult az egyik, a kezében lévő vedret ráhuzta az egyik orosz fejére, elkapta tőle fegyverét s most már ő támadott kisérfőre. Egy perc alatt le is fegyverezte a muszkákat s ő vette át a kommandót. A me-

net szépen megfordult s a két rezervista bekísérte a négy orosz a mi táborunkba.

Az mindennapos eset, hogy bakáink az orosz foglyokat cigarettával és kenyérral kínálgatják. A mi „komiszkenyerünk” nagyon ízlik a muszkáknak.

A kárpáti orosz betörés — hadgyakorlatban.

(Az 1911. évi északmagyarországi manőver főtévesei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 28.

A fenyegető szomszédos orosz hatalom ravasz szándékával évek óta tisztában volt a laikus nagyközönség és tudtuk valamennyien, hogy elkövetkezik majd az idő, mikor Oroszország hóbotja és az Oroszországot uraló katonai párt nagyravágása miatt össze kell mérnünk ádáz fegyvereinket. Természetes, hogy a hadvezetőség is felismerte az acsarkodó elleneink szándékát és évek óta dolgozott egy esetleges orosz megtámadás esetére szükséges haditervén.

A zseniális haditerv egyes részleteit a gyakorlatban is kipróbálta a hadvezetőség, így például az 1911. év őszén tartott hadgyakorlat alkalmával pontosan végigjátszották a jelenlegi kárpáti betörés esetére szóló védekezés szerepét.

Az 1911. szeptember havában lejátszódott hadgyakorlatnak főtévese az volt, hogy egy orosz sereg bekerítette Przemyslt és két hadtestét leküldte Budapest ellen. Az ellenség, a főtéves szerint, már áthatolt a Kárpátokon, de Bártfa és Sztropkó környékén egyik hadtestünk, amelynek segítségére jönnék később más csapatok is, feltartóztatják.

A nagyobb helyiségek, amelyeket a nagygyakorlat érintett, Magyarországon: Homonna, Sztropkó, Felsővízköz, Bártfa és Eperjes, Galiciában pedig Dukla, Sanok, Rimanov, Szmigrod, Jaszló és Krosno voltak.

A hadgyakorlat kitűnően sikerült és végeztővel a hadvezetőség megállapította, hogy egy esetleges orosz kárpáti betörés komolyabb következményekkel Magyarországra nem járhatna.

A tények jelenleg teljes egészében megerősítik a hadvezetőségnek 1911-ben levont konzekvenciáját és az orosz erő hiába próbálkozik a Kárpátok védőbástyáján áttörni, — hogy két hadtestet Budapest ellen küldhessen. A Kárpátok természetes védelmén felül gondja volt a mi hadvezetőségünknek arra, hogy a gyakorlatban, hadgyakorlaton megismerkedjék a felsőmagyarországi megyék terep nehézségeivel, hogy kipróbált haditervvel fogadhassa a Magyarországra betörni akaró oroszokat.

Az 1911. szeptemberi hadgyakorlaton résztvevő tartalékosok persze nem gondolták, hogy az ő hadijátékuk ilyen rövid időn belül véres valósággá válik.

Az érdekesség kedvéért még csak azt említhetjük meg, hogy a hadijáték alkalmával a Kárpátokon betörő sereg vezére Frigyes főherceg volt, míg a Kárpátokat Frank Liborius védelmezte. A valóságban Frigyes főherceg, mint az összes haderőnek főparancsnoka most is a Kárpátokon áll, míg a tulajdonképeni védelmet Boroovics Szvetozár látja el.

Ami tehát most a Kárpátokon folyik, az a mi részünkről semmi más, mint az 1911. évi nagygyakorlat hadijátékának megismétlése a valóságban.

Oroszország anyagi gondjai.

(A szövetségesek nem adnak pénzt az oroszoknak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 28.

Oroszországot a teljes anyagi tönk fenyegeti, mint minden olyan notorius adósállamisínálót, akinek egyszerre teljesítése is kell kötelezettségét. Az összes hadviselő felek között Oroszország volt pénzügyileg legkevésbé felkészülve a háborúra s abban a hiszemben ment neki a mozgósításnak, hogy dus gazdag szövetségesei, Anglia és Franciaország szükség esetén szolgálatkészen ajánlják majd fel arányaikat. Ez volt Oroszország első nagy csalódása. A gazdag barátok nemcsak, hogy nem adnak semmit, nemcsak, hogy szorosabban kötik össze pénzeszacskóikat, hanem igyekeznek még azt is visszaevetni, ami még Oroszországból menthető.

Mindezt a Ruskoje Vjedomosztij írja keserű cikkben panaszolva el a szövetségesek eljárását.

— Ugy látszott — írja a Rusk. Vjod. — hogy ebben a háborúban a financiai konjunkturák kivételesen igen kedvezőek lesznek Oroszország számára. Ez alkalommal azok a nagyhatalmak, amelyek pénzt adhatnak, nem ellenségeink, mint a krími háborúban, nem részvetlen szemlélők, mint Anglia volt a japán háborúban. Most a leggazdagabb országok, Anglia és Franciaország szövetségesek, érzelmeik hozzánk nem platonikus jellegűek, reális érdekük, hogy győzzünk s nagy reményeket vetnek belénk. Sajnos azonban nem értettünk ahhoz, hogy ezt a kedvező konjunkturát ki is használjuk. Franciaország a moratóriumra hivatkozva, pénzünk-ből száz és száz millió rubelt tartott vissza. Nem nagy súlyt helyeztünk erre, kijelentettük, hogy beleszerezünk a dologba s nem értettünk ahhoz, hogy megtartsuk rendelkezési szabadságunkat külföldi lapjaink felett. Anglia egy kisebb kölcsön realizálásánál hetvenöt millió rubel aranyat követelt tőlünk nagyon kevés meggyőző érvekre hivatkozva. Nem értettünk ahhoz, hogy ezeket az érveket visszautasítsuk s megküldtük a pénzt. Akelyett, hogy a ránk nézve financiai szempontból oly nehéz időben szövetségesainktól segítséget kaptunk volna, még mi segítettük financiaiisan Angliát és Franciaországot, amennyiben az egyiknek hetvenöt millió rubelt, a másiknak nagyon sok millió rubelt engedtünk át „nagy” aranykészletünk-ből.

Ez világos beazéd. A végső következtetést természetesen nem meri az orosz lap hozzá-tűzni. Anglia és Franciaország szűkkeblűsége a megbánó hitelezőkké, Anglia és Franciaország bizalmatlansággal viseltetnek Oroszország jövőjét illetőleg.

Oroszország katonai balsikerei után még pénzügyileg is legalább egyelőre saját erejére van utalva. De ez a legrosszabb perspektíva számára. A Dardanellák elzárása által lehetlenné van téve gabonakivitele, a lengyel ipart, bevételének főforrását a háboru tönkre tette, az alkoholtólalom milliárdokra menő bevételét fosztotta meg a kincstárt. Oroszország belátható időn belül pénzkrisis előtt áll. A japán ágyukat már Sachalin-sziget felé kell megfizetnie. Mit fizet majd nyugati barátainak, ha lélegzete teljesen elful?

Kudarcot vallottak a romániai russzofilek.

— Bulgária akciója Szerbia ellen. — A bukaresti kamara a kormány mellett. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Konstantinápoly, december 28.

Hivatalos jelentés a déli harcterről.

Budapest. Hivatalos jelentés december 27-éről. A főhadiszállás jelenti: A balkáni hadszíntéren tart a nyugalom. A monarchia területe itt Bosznia- és Hercegovina, valamint Dél-Dalmácia egészen jelentéktelen határrészeinek kivételével az ellenségtől mentes. A spizzabuduai keskeny földesíkot a montenegróiak már a háború kezdetén megszállották.

A Bocche di Cattaro ellen intézett támadásuk teljesen meggyőzött. Ugy az ő ágyúik, valamint a határmagaslatocon elhelyezett francia lövegek, melyeket erődeink és hajóink tüzésége leküzdött, már hosszabb ideje kénytelenek voltak a tüzelést beszüntetni. Amint már ismeretes, a francia hajóhad részei szintén ismételt eredménytelenül lőtek egyes parti erődműveinket. A hadi kikötőt tehát biztosan tartjuk.

Trebinjétől keletre gyöngébb montenegrói osztagok hercegovinai határterületen vannak.

Végül a foca-visegrádi Drina-vonaltól keletre szerb erők állanak, amelyek onnan offenzívánk alatt sem vonultak vissza. Hőter altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nyomorog Szerbia lakossága.

London. A Timesben a szerb metropolita segítséget kér Szerbia nyomorgó lakossága számára.

Francia segítség Szerbiának.

Bécs. Konstantinápolyból jelentik a Süd-slavische Korrespondenz-nek: A Tanin hírül adja, hogy a Waldeck-Rousseau nevű francia páncélos rövid idővel ezelőtt öt-hat napig Saloniki kikötőjében tartózkodott és itt a Szerbiának szánt aranyat és muniációt kirakta. Ezzel szemben Bulgária nem engedte meg, hogy az Ernest Renan nevű páncélos néhány óránál hosszabb ideig tartózkodjék Dedeagacs kikötőjében.

Megsérült az aranyat szállító hajó.

Saloniki. Az osztrák-magyar flottával folytatott harcban megsérült a Waldeck-Rousseau nevű francia cirkáló, amely most itt várja kijavítását.

Bulgária és Törökország megegyezése Szerbia ellen.

Szentpétervár. A Novoje Vremja diplomáciai helyről azt az értesítést nyerte, hogy Genadieff volt bolgár miniszter konstantinápolyi útjának az volt a célja, hogy megállapodjék a török kormánnyal egy Szerbiában megindítandó terrorisztikus akcióra vonatkozólag. A török kormány a Novoje Vremja szerint Genadieffnek mindent rendelkezésére bocsátott, amit kért, pénzt és tükarmányt.

Ferdinánd király a háborúról.

Szófia. Ferdinánd király annak a képviselőházi bizottságnak, amely a trónbeszédre adott válaszfeliratot hozzá nemrég eljuttatta, a következőket mondotta:

— A nemzet képviselőitől azt kívánom, hogy a szó teljes értelmében tett semleges politikát üzzék, mert az a borzasztó háború, amely

ma a világot lángba borította, minden becsületes embert arra tanít, hogy nincs joga nemzetét egy olyan kalandba bele sodorni, amely esetleg létezését szüntethetné meg.

Aknák a szerb Dunán.

Milano. A Secolo jelenti Bukarestből: A bolgár kormány azt kérte Szerbiától, hogy engedjen át a Dunán három muniációs hajót. Szerbia azt válaszolta, hogy az áthajózás a sok akna miatt lehetetlen. A szófiai lapok most még hevesebben írják Szerbia ellen és követelik a hajók átadását.

Románia semlegessége.

Bukarest. A román sajtó csaknem egyhangzóan annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a kormány politikailag és morálisan megszállásulva került ki a kamara felirati vitájának berekesztése után.

Hetekkel ezelőtt mozgalom indult meg, — amit utcai tüntetésekkel akartak támogatni — hogy a kamara felirati vitája alkalmából a külpolitikai helyzetet is szóba hozzák.

Miután a pártok többsége a pártvezérek útján határozatot hozott, hogy ez alkalommal nemond a külpolitikai helyzethez való hozzájárulást. Jonescuék is jónak látták, hogy nem helyezkednek ellentétbe a pártok többségének álláspontjával, miután ugyanis előre látták, hogy provokálásukkal igen kellemetlen helyzetbe kerülnek.

Románia három nagy politikai pártja tehát, amely a politikai köröket is egyesíti magában, egyöntetűségével még nagyobb morális alapot adott a Bratianu-kormánynak. Noha kézenfekvő volt, hogy a kormány a russzofil politikát űző Jonescuék és Filipescuék támadásaira válaszoljon a bizonyos magyarázatokkal elhallgattassa a további támadásokat, a magasabb állami érdekből került mindennemű megnyilvánulást. A kormány pártja is annyira át volt hatva a helyzet komolyságától, hogy a párt egyetlen tagja sem óhajtott a diskussziót, amely talán hasznára vált volna — pártérdekből — a pártnak, de az adott körülmények között a magasabb állami érdekek összeegyeztethetősége nem lett volna. Igen jó hatást keltett, amikor a miniszterelnök beszéde után Lahovari a konzervatív párt nevében szólalt fel a „hűen pártja meggyőződéséhez” és „teljes lélekkel” a hozzászólásról való lemondását bejelentette. Take Jonescu, a konzervatív demokraták vezére azzal kezdte beszédét, hogy a balkáni háború alatt az akkori kormány is — amely a konzervatív-demokrata párthoz tartozott — azt kérte az akkori liberális párttól, hogy a felirati vita alkalmával ne folytasson diskussziót a külpolitikai helyzetről.

Az akkori ellenzék el is fogadta a kormány álláspontját. A mostani kormány is csak kéri az ellenzéki pártoktól. Noha ma nem is létezik szerinte más kérdés, mint külpolitikai, mégis hozzájárul ő is a kormány álláspontjához.

Jonescuéknak ez az álláspontja a russzofil körökben nem keltett meglepetést s ezzel a Bratianu-kormánynak még nagyobb mértékű megszilárdulását látják.

Miután közismert dolog, hogy a kormány és a korona a legszigorúbb semlegesség mellett van, ezek az események mindent meg-

győzték arról, hogy Románia semlegességéhez a parlamenti élet keretein belül még azok is teljesen kénytelenek hozzájárulni, akik az utcai élet lármájában a russzofil lapok hasábjain — az ellenkezőt szeretnék elérni.

Olaszországból kiutasították az albánokat.

Róma, december 28. Barriból jelentik Wied herceg távozása után rendkívül sok albán telepedett le Bariba, akiket Albániából politikai okokból utasítottak ki. Az albán kolónia Essad basa uralma alatt oly politikai működést fejtett ki, hogy a hatóságoknak állandóan ellenőrizni kellett őket. Végre az olasz belügyminiszter szükségesnek tartotta, hogy Rómából Falcitano alquestort Bariba küldje, hogy ott rendet teremtsen az albánok között. Falcitano a vizsgálat befejezése után felszólította az albánokat, hogy azonnal hagyják el Barit. A belügyminiszter Olaszország egész területéről is kiutasította őket. Erre az erős fellépésre az olasz magyarázat szerint feltétlen szükség volt, mert az albán kolónia olaszellenes politikát folytatott és a háborúban álló államokkal tárgyalásokba bocsátkozott.

Görögország fejleszti hadseregét.

Athén. A hadügyminiszter a görög hadsereg újjászervezésével és megnagyobbításával foglalkozik. A teljes tervezet a napokban kerül a parlament elé szavazásra, a költségvetéssel együtt. A hadügyminiszter tervezetének egyik főpontja egy új hadtestnek a felállítása, amely az Egei-szigetek egyikén székelne. A szigetek sorozott ujoncok három új gyalogezredet, a 42., 43. és 44. számúakat alkotnák.

Új ezredek Olaszországban.

Bern. Párisi lapok jelentik, hogy Olaszország új tüzer- és gyalogezredeket szervezett. Az olasz hadvezetőség ezenkívül a hegyi csapatok számát is szaporítani fogja.

Sebesültek karácsonyi ünnepei. A városi kórházban december 24-én délután 4 órakor lélekemelő karácsonyi ünnepély folyt le, melyet a helybeli Vörös Kereszt-egylet fáradságtalanul tevékeny, díszretnem szoruló, nagylelkű tagjai, élükön a kórház védnőknőjével, Laczay Endrénével, rendeztek sebesült hőseink végtelen nagy öröme. Az ünnepélyen megjelentek özv. Hauser ezredesné, özv. Fábán Lászlóné, gróf Porcia Lajosné, Laczay Sándorné, Sármezey Mici urhölgyek, Wisits Konstantin százados, Micsiáczán Gerry hadnagy és neje, Feleki Árpád a kórház felügyelő tisztje és neje. Az ünnepélyt az Acsev. „Szárnyaskerek” dalárdája kezdte meg a Himnusz elénekével, mely a sebesülteket láthatólag mélyen megindította és a színes vilámos lámpákkal gyönyörűen feldíszített karácsonyi csillagásánál, csak az öröm és meghatottságtól könnyező sebesültek könnyei voltak ragyogóbbak, meghalóbbak. Ezután Laczay Endréné védnőnk, magas szárnyalású beszédében méltatta hőseink hazaszeretét és köszöntet mondott Lányi Izsó dr. kórházi főorvosnak és az ápoló személyzetnek nemes munkájukért. Kausz Leó lelkész méltatta a szent ünnep magaslatosságát, mire az ünnepély az ajándékok kiosztása után véget ért. A kórház vezetősége a sebesültek nevében is hálás köszönetet mond ezután a mindazoknak, kik anyagilag és erkölcsileg az ünnepély lényéhez hozzájárultak. Ugyan-
csak f. hó 24-én, délután tartott karácsonyi ünnepélyt a honvédkórház laktanyai kórházban a sebesülteknek az Eszperantó egyesület, melyen Fodor Károlyné urnő intézett szópbeszédet a sebesültekhez. Az ünnep rendezésében még résztvettek Csurgay Ilona igazgató-tanítóné, az Eszperantó-egyesület tagjai. Kerrel Vilmos dr., a kórház orvosa és neje, Feleki Árpád hadnagy, a kórház felügyelő tisztje és neje.

Török hadihajó hőstette.

(Tengeri ütközet tizenhét orosz hajó ellen. — Győzelmes előnyomulás a Kaukázusban is.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Konstantinápoly, december 28.

Egy török hajó tizenhét orosz hajó ellen.
Batum bombázása.

Konstantinápoly. A főhadiszállás a következő kommunikét teszi közre:

Orosz hivatalos jelentés, mely Szabasztopolból érkezett, azt mondja, hogy a Hamidie nevű török cirkálót Szabasztopol előtt egy torpedó találta, súlyosan megrongálta és noha a Hamidienek még sikerült Konstantinápolyt elérnie, de hosszú időre harcképtelen lett. Itt a válasz erre a hazugságra:

Az elmúlt napokban flottánk — a Hamidie is — a Fekete-tengeren cirkált és sértetlenül tért vissza. Egyik hadihajónk december 24-én egy 17 hajóból álló orosz flottával találkozott. A flottában öt páncceloshajó, két cirkáló és tíz torpedó volt, vagyis egy török hajó találkozott 17 ellenséges hajóval és ez az egy hajó mégis szembeszállt az egész flottával. A török hajó sikerrel lövöldözte a Rosziszlav nevű orosz páncceloshajót, az Oleg és Athosz nevű aknarakókat pedig elsüllyesztette. Két orosz tisztt és 30 matróz megmenekült, ezeket elfogtuk.

Ugyanebben az időben flottánk egy másik része sikerrel bombázta Batumot. December 25-én reggel két hajónk az említett flottát küzdelemre akarta kényszeríteni, a flotta azonban jobbnak látta Szabasztopolba menekülni.

A kaukázusi vonalon hadseregünk folytatja győzelmes előnyomulását.

Konstantinápoly. Hitelt érdemlő közlések szerint az a tengeri ütközet, melyről a hivatalos kommuniké szól, Zungulduktól történt. Az oroszok Zungulduktól kikötőjét, mely szőzarakodó állomás, hajók elhelyezésével alakították pusztítani, de a török hajó bátorsága megakadályozta ezt a kísérletet. Mindenki csodálattal beszél a török hadihajó tisztjeinek és legénységének ügyességéről és bátorságáról, mely egymaga képes volt arra, hogy az oly erős orosz flottával felvegye a küzdelemet és az Oleg és Athosz aknarakókat sikerült elsüllyesztenie. A hivatalos jelentés egész Szambulban nagy örömet keltett, annál is inkább, mert ez a hír azok után a hamis veszélyes hírek után érkezett, melyeket a napokban szándékosan terjesztettek, hogy a lakosságot nyugtalanítsák.

Tunisz francia szuverénitása alatt.

Bukarest. A Diminatea-nak jelentik Pétervárt: Franciaország pétervári követő hivatalosan közölte az orosz külügyminisztériummal, hogy a Tuniszban székelő francia kormányzó — a vonatkozó kormányrendelet felmutatása mellett és karhatalom igénybevételével, — a tuniszi bey-t megfosztotta hatalmától és kormányára nevében maga vette át a kormányhatalmat. A hír Pétervárt — a tény olasz-vonatkozásait tekintve, — meglehetősen meglepetést keltett. Az orosz külügyi kormány megfelelő lépéseket tett a francia kormánytól, melyek a szuverénitásnak legalább formai visszaadását előzzák, mert a francia államasíny beláthatatlan következményekkel járhatna az entente nézve, (már az Olaszországot illető érdeki vonatkozásokról is).

Páris: A lívass ügynökség megcáfolja Tunisz annektálásának híreit.

Szent háború Marokkóban.

Konstantinápoly. Abdul Malek Zori emir Marokkóban kihirdette a szent háborút. Kijelentette, hogy nemcsak Marokkót, hanem Al-

girt is meg akarja hódítani. A harcosok felszerelése tökéletes.

Páris. A marokkói spahikat a frontból visszarendelték.

Montekarlói kerülik a nagy játékosok.

[Csalók és szélhámosok özönlése Amerikába.]

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 28.

Egy idő óta egyre növekszik a franciák beözönlése Hollandiába. A „grande nation” egykor oly lelkes gyermekei most annyira megunták a háborús életet saját hazájukban, hogy idegen országban keresik azokat az élvezeteket, amelyek most otthonról hiányoznak. Ezek az emberek legnagyobb részben meglehetősen gazdagok és ha az élvezeteket többre is becsülik, mint hazájukat, még sem tartoznak az emberi söpredékhez.

Sűrű panaszok jönnek azonban Amerikából amiatt, hogy az Egyesült-Államokat elözönlí az európai csöcsölék, főleg a párisi apácák és a belga „jordan”-ok, (janhagel), azonkívül a hamiskártyások és szélhámosok se roge, akik jelenleg Európában nem találhatnak megfelelő működési kört. Montekarlóban ezért ezen a télen is játszanak. De a zöld posztóra kerülő tétek csekélyek és így nem érdemes izgulni miattuk. Az amerikai yankeek hiányoznak és így a szélhámosok, hivatásos játékosok és kalandorok kényszerülve vannak áldozataikat a tengerentúli otthonukban felkeresni.

Hollandiában a hamiskártyások és a szélhámosok különösen a belga milliós menekülőkre cselték magukat, akik azonban szintén szívesebben sajnáltatják magukat az amerikai dollárhercegnők által, semhogy hazájuk mellett kitartsanak. A háború elején a menekülő újságok tudvalóvólag még azzal is akarták növelni a nép lelkesedését, hogy közölték, hogy hírhedt apácák is beléptek önkénteseknek a hadseregbe. Ha ez anny mértéke lehet a francia lelkesedésnek, akkor most vigasztalanul állhat a helyzet, mert maguk a hírhedt apácák is elhagyták Párist és Amerikában keresnek munkát.

Azok, akik a kártyajáték titkait nem ismerik és apácák hőstettek felé sem hajlanak, mások, éppen olyan jól jövedelmező médját tudják annak, miként lehet az újvilágban egzisztenciát teremteni és miként lehet az óceáni utazás alatt a gazdag utasok zsebében könnyíteni. Ezek hivatásuk szerint „belgiumi menekülők”, (akik természetesen „mindenüket elvesztették és lányukat és feleségüket a németek lemészárolták”), vagy pedig „sebesült, természetesen belga katonák.” Tudja az ördög, hogyan jutottak a hajóra. Ha megkérdezik erre vonatkozólag, titokzatosan bólintanak a fejükkel és a fogukat szivják. Piszkos, vérfoltokkal tarkított kötetet hordanak a fejükön, vagy a karjukon. Ha valaki közelebbi ismeretséget köt velük, akkor még a lábán, vagy másutt is mutatnak neki kötetet. Legtöbbször mankóra támaszkodnak. Ki ne érezne szánalmat egy ilyen fedőközi utas iránt, aki annyit és olyan érdeklődéssel tud mesélni a legrejmesebb dolgokról. Csaknem mindig sikerül nekik az utazás.

Az újvilágban már várja a „hőst” egy amerikai újságíró, aki csidők óta a józanság és igazság rovására hajhászta a szenzációkat és már az első napon állást kap egy tingli-tangliban, vagy más mulatóhelyen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Éva.

Szerda: Édes otthon.

Csütörtök: Moztündér. (Kino Königin.) Elsőször.

* Dr. Messzerné, Lövy Rózi hangversenye, mint ismeretes, december végére volt bejelontve. A művész a Fitzner-vonósnegyessel, — amely vele egy estén fog hangversenyezni Aradon a Vörös Kereszt egyesület javára, — Kumberlandi herceghez való meghívása miatt nem jöhetett le Aradra s így a hangversenyt, amely iránt már is széleskörű érdeklődés nyilatkozott meg, január 16-án tartják meg a Fehér Kereszt nagytermében.

* A színház hírei. Moztündér (Kino Königin.) Ismét egy vérbeli operett Jean Gilbert, Artallan Zsuzsi, Bukai stb. ismert szerzőjétől — ez az operett újdonság, melyre most készül a társulat, még most is állandó műsordarabja Berlin, Budapest és Bécsnek. Budapesten jelenleg a bécsi Caritheater tagjai játsszák sorozatosan. Az aradi színház nagy gondnal készül az operettre, mely előreláthatólag Aradon is nagy sikert fog aratni. Pompás szöveg, mulattató dallamu zene, amint Jean Gilbertől meg is szoktunk. Az operett minden szerepe egy-egy kiváló alakítás sok-sok érdekes epizóddal, mely a darabban végighúzódik. A női szerepeket Patáky Vilma, Rontay, Hemmel, Benkőné, Járny, Győző, Polgár, Herold, Várnai, Virág stb. játsszák. A premier csütörtökön este lesz és hatszor egymásután van műsoron. — Holnap, szerdán a vígjátékok királya, az Édes otthon kerül színre. A főszerepekben Szendrey, Várnai, Dolly, Kiss Miklós, Kápolnay L. Kiss M. Heppesné.

* Meghalt a gólya. (Bohózat 6 felvonásban. Az Uránia színház tegnapi bemutatója.) A színház hosszú reklámjának gyümölcseként tegnap zsufolt házak tapsoltak a szezon kétértékű legnagyobb mozielőadásának. Elsőrendű játék, kitűnő rendezés és egy csipetnyi, de annál finomabb pikantéria jellemzi ezt a remek vígjátékot, melynek témája is tele van komikus helyzetekkel és meglepő fordulatokkal. A darab meséje a férj, feleség és a szerető hármának örök problémája. A fiu gazdagon akar nőülni, de a kis barátú csak úgy egyezik bele, ha feleségének a nászajszaka előtt megmagyarázza, hogy meghalt a gólya. Ezzel a naiv mesével ámitja a fiatal asszonyt, de Amor megjelenteti a várva-várt madarat, mely végül derűs boldogságot hoz az ifjak otthonába. Aik tegnap a vígjátékot látták, nem győzték csodálni a darab feleséges humorát, ötletes trükkjeit és finom pikantériáját. A film színészei a Josefstadter Theater művészei, kik valamennyien elsőrangú moziszínészeknek bizonyultak, nem csoda, hogy a film Bécsben is és Budapesten is sorozatos előadásokat értek el a legelsőrangú színházakban. A színház ma és holnap mutatja még be ezt a kiváló vígjátékot. Az előadások pontban fél hat, negyed nyolc és kilenc órákor kezdődnek és nem folytatódások. A 9 órai előadások a kedvezmények tolongások elkerülése végett nem érvényesek. 5

* Szenzációs kémdráma az Apollóban. (Új harctéri fölvételek.) Mind a három ünnepnapon gazdag sikereket aratott az Apolló színház elsőrangú, változatos s nívós műsoraival. A publikum óragadtatással nyilatkozott a kiváló képekről, amelyek értékes sorozatához tartoznak a holnap este bemutatásra kerülő grandiózus filmok is. A keddi új műsorból első sorban kell megemlítenünk az érdeklődésünkhöz közel első harctéri fölvételeket. A nagy világháborúnak történelmi jelentőségű epizódjai sorra olvasnának szemünk előtt s mindazokat az eseményeket, amelyeknek jelentőségét vissza föltett lélekzettel lessük, élőhű fölvételekben láthatjuk. Az új műsor másik nagy eseménye egy nagykonceptiójú kémdráma, a melynek izgalmas eseménye minden embernek az érdeklődését lebilincseli. A műsor rövidebb lélekzetti képei ötletes bohózatokból állnak. A keddi új műsor így pompás szórakozásra nyújt ismét alkalmat az Apolló publikumának. 3

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpál Izsó 100.000 kötetes kölesönkönyvtárára.

Galiciában erőszakolják az oroszok a döntést.

(Varsó kiürítését követeli a nép. — Harcok a lengyel főváros közelében. — A brutális orosz fővezér.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin—Kopenhága, december 28.

Hivatalos jelentések az északi harctérről.

Budapest. A főhadiszállás jelenti: Hivatalos jelentés (kiadott december 27-én):

A Kárpátokban a helyzet nem változott. A Rymanov és Tuchov között megindított orosz offenzíva elől a Kárpátok galíciai elővidékén erőinket kissé visszavontuk. Höfer altábornagy.

Berlin. A nagy főhadiszállás jelenti: Keleti hadiszíntér december 27-én: Kelet- és Nyugatporoszországban nincs semmi változás. Lengyelországban a Bzura és Ravka szakaszon támadásaink lassan tovább haladtak. Tomasovtól délkeletre a támadást sikeresen folytattuk. Az oroszoknak déli irányból Inovlodz felé intézett támadásait az oroszok súlyos veszteségei mellett visszaverték. Legfőbb hadvezetőség.

Varsóban hallják az ágyudörgést.

Krakó. A Nova Reforma jelenti, hogy Varsóból és a szomszédos falvakból menekülnek az emberek. Sokan azt várják, hogy Varsót ki fogják üríteni a város kiméltése céljából. Éjjelenként hallható a nehéz ágyuk dörgése.

Német repülőgépek Varsó felett.

Berlin. A múlt vasárnap, szép tiszta időben három Taube repült Varsó felett. A három gép olyan magasan járt, hogy alig látszott nagyobbak egy-egy varjunál. Az emberek az utcára tödültek a szép időben, de mikor meglátták a német gépeket, elmenakultak a pincékbe. A német gépek több bombát dobtak le, melyek azonban a város külső részeibe estek le és alig tettek kárt. Egy ház elpusztult, többnek az ablakai betörték.

A Kárpátok alján lesz a döntés?

A német csapatoknak az oroszok elleni offenzívájáról a Temps-ban a következőket írja Delacroix tábornok: Ténynek kell elfogadnunk, hogy Hindenburgnak Sochaczew, továbbá Varsó elleni offenzívája nem áll meg, dacára, hogy a német csapatok egyidejűleg Petrikaunál is előnyomulnak s ott súlyos harcot vívnak az orosz balszárnyal. Hindenburg megkísérli, hogy az orosz centrumot áttörje. Habár ezek a mozdulatok nagy stratégiai jelentőségűek, mégis sekundernek tetszenek előttünk azokkal a harcokkal szemben, amelyek a déli fronton kifejlődtek. Szilészia kapujában és a Kárpátoktól északra olyan hadsereg áll, amelyet német és osztrák-magyar csapatokban 750 ezer emberre becsülünk. E rettenetes tömeg hatása alatt az oroszok önként kiürítették a kárpáti szorosokat s most a sikerágon fogják megkísérelni, hogy ellenfeleiket egy nekik alkalmas terepszakaszon döntő küzdelemre kényszerítsék. E harc kimenetele eldönti a lengyelországi háború sorsát.

A japán ágyuk óra.

London: A Reuter-ügynökség hivatalos japán forrásból jelenti, hogy Oroszország nehéz ágyukért átengedte Japánországnak a Sachalin-sziget orosz felét.

A pétervári távirati irodát felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy nem felel meg a valóságnak az a washingtoni jelentés, mely szerint Oroszország a rendelkezésére bocsátandó nehéz ágyuk fejében Japánnak átengedte a Sachalin-szigetek felét. (Jól lenne tudni, melyik hivatalos jelentés nem mondja az igazat.)

Üti a tisztjeit az orosz fővezér.

Kopenhága: Nikolajevics nagyherceg rendszeresen ütlegetti tisztjeit, a kik közül néhányat már le is lőtt.

Milano: A „Secolo“ haditudósítója jelenti Lengyelországból, hogy Varsóban rettenetesen félnek a német megszállástól. A hitbuzgó lakosság éjjel nappal imádkozik a Madonnához, hogy mentse meg a várost. Az egész Varsó egy nagy templom, gyertyák és papok nélkül. Most már inkább azt kérik, hogy jöjjenek be a németek minél előbb és vessenek véget az örökös rettegésnek. A tudósító még a következőket írja:

Mikor Nikolaj Nikolajevics nagyherceg meglátogatta Varsót, magához rendelte annak kormányzóját és így kiáltott rá:

Mit csináltak tulajdonképpen ti gyávák? Mi nem fogjuk feladni Varsót, még ha valamennyiünket is fel kell áldoznunk!

E szavaknál a nagyherceg lovaglő-ostorával az asztalra vágott, majd Plehwe tábornokhoz, az ismert miniszter fiához lépett, megragadta annak gallérját, megrázta és így kiáltott rá:

— Miért nem teljesítette azonnal parancsomat? Hol volt ön?

— A fürdőben — felelte cinikusan a tábornok.

— Gazemberek? — kiáltotta a nagyherceg és arculütötte a tábornokot. Plehwe tábornok megmaradt állásában.

Tiszthiány az orosz hadseregben.

Stockholm. Az Attenbladets pétervári értesítése szerint az orosz hadvezetőség a főiskolai hallgatók legnagyobb részét tisztekké akarja kiképeztetni s e célból a főiskolai ifjuság erre alkalmas hallgatóit katonai iskolába küldte.

Mozifelvétel az orosz harctéren.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy az orosz vezérkar megengedte egy francia filmgyárnak harctéri felvételek készítését.

Az orosz cár a harctéren.

Rotterdam. Pétervárról jelentik: Az orosz cár huszonhetedikén a frontra érkezett.

A cernovitz Miklós-ünnep.

Bukarest. Cernovitzból ideérkezett menekültek beszélik, hogy Miklós napján, vagyis az orosz naptár szerint, december 19-én, az oroszok Cernovitzban nagy ünnepségeket rendeztek Miklós cár tiszteletére. A katedrálisban orosz nyelven Te Deumot tartottak, amelyen megjelentek: Weben tábornok, teljes vezérkarával, a garnizon tisztjei, a városi közigazgatás főbb emberei és nagyszámu közönség. Mint-hogy a város lakossága közül nem akadott volna egyédként elegendő közönség, halósági parancs alapján a kozákok valósággal összefogdosták az embereket és a templomba vitték őket. Ez nem történt minden erőszakosság nélkül és a

kozákok és a lakosság között több összeütközés történt. A vonakodókat a kozákok megfenyítették és így némi nehézségek árán, sikerült megtölteni a templomot. A cár életéért tartott imánál az odakényszerített közönség, ugyanazt az imát mondta el, amelyet már hetek óta mondanak minden cernovitz családban és amely a megszabadulásért fohászkodik. A Te Deum után a kormányzósági palotában nagy bankettet tartottak, amelyen felköszöntették a cárt és a cári családot.

Oroszok pusztításai.

KRAKO. Az oroszok Novo-Radomszk körül rettenetes pusztítást végeztek. Harminckilenc falut teljesen elhamvasztottak. Lubomirszky hercegnek, a híres istállótulajdonosnak egész birtokát elpusztították.

Oroszok veresége a Kárpátokban.

Nagyberezna. A kárpáti hadszíntéren támadásunk, mely tíz nap óta jelentékeny sikereket ért el, folytatódik és állandóan tért nyer. Ungmegyéből az oroszokat teljesen kiszorítottuk, a Beregmegyében álló orosz csapatok pedig úgy az aklos-vezérszállási, mint a volóci vonalon visszavonulóban van.

A Máramarosba betört oroszokat csapataink ugyancsak hevesen támadják.

Az orosz toglyok száma napról-napra növekszik.

Máramarossziget. Az ellenség karácsony éjjelén és mindkét napján hevesen támadott. Mára azonban elcsendesedett az ágyu- és puskatűz, amely Ökörmező felett a lozanszkai harcvonalon két napig helyettesítette az ünneplő harangszót.

Minden ellenséges támadás véresen az oroszok veszteségével omlott össze. Minthogy igen sok halottat és sebesültet veszítettek, ma nem is bocsátkozva harcba, fedezékeik mögött rendezték csapataikat.

Kitüntetett aradi zászlós. A hadsereg főparancsnoksága a II. oszt. ezüst vitézségiérméjű adományozta Valerian László nagyváradi 4. honvéd gyalogezredbeli tart. zászlósának, az aradi polgári takarékpénztár fiatal tisztviselőjének. Az aradi sportkörökben ismert fiatalember, aki súlyos betegen tért vissza a harctérről, a csataterén ismételtén kitüntette magát és vitézsége elismerésül kapta meg csapatparancsnokság föltérjesztésére a kitüntetést.

Kórházhajók Párisban. Hollandi újságok írják, hogy Párisban az összes kórházak és a hadikórházak céljára berendezett szállók, magánházak és szükségbarakkok annyira zsúfolva vannak sebesültekkel, hogy a Vörös Kereszt Egyesület a Szajna uszályhajókat rendezett be kórházi célokra, hogy a harcvonalról egyre érkező sebesülteket elhelyezhesse. Az első négy kórházhajó az elmúlt héten kezdte meg szolgálatát. Most még tíz hajó berendezésén fáradoznak, hogy ezeket, a mennyire a víziutak megengedik, a harcfront közelébe szállíthassák. Az uszályhajóknak hadicélokra való alkalmazása nem szokatlan Franciaországban: legutóbb valóságos uszó falvakat csináltak belőlük, amelyekben belgiumi menekültek találtak elhelyezést. Öt-öt hajó egy-egy kis községet képezett. A község beosztása a következő: az egymás mellett állomásozó hajók számára a középső hajó sütőfőz: ebben van a konyha, a mosókonyha és a fürdőház. A konyha-hajótól jobbra fekvő két uszályosban vannak elhelyezve a férfiak számára való hajókamrák, a baloldali hajókban a női hálókamrák.

Kiemelik a Curie tengeralattjárót.

(Egy önkéntes fedezte föl az ellenséges hajót. — Haditengerészetünk diadala.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, december 28.

December huszoneketedikén — mint flotta-parancsnokságunk hivatalos jelentései már tudatták — az Adria vizén súlyos veszteség érte a francia flottát. A legnagyobb típusu francia tengeralattjáró-osztály egyik naszádjá az ötszázhetven tonnás Curie, amely vakmerően közel merészkedett a monarchia legnagyobb hadikikötőjéhez, a parti ütegek koncentrált tüzelésében elpusztult. A huszonhat főnyi legénységet megmentették az elsüllyedés színhelyére siető torpedónaszádjaink és egyik hajók fedélzetére került a Curie parancsnoka is. A második tiszt azonban elpusztult a hajóval együtt.

A Curie elsüllyesztését annyira jelentős veszteségnek ítélték maguk a franciák is, hogy a tengerészeti miniszter a kamarában elhallgatta a veszteséget és csak a külföldi semleges sajtóból értesült képviselők sürgető kérdéseire ismerte be, hogy a Curie csakugyan elveszett. Az ellenséges hajó pusztulásáról a nagy hadikikötőben tartózkodó magasrangú tisztek egyike érdekes részleteket közölt most levélben.

— Szent Borbála, a tengerészek védőszentje szerencsésen megsegített — írja a tisz. — Agyunk tüzelése — mint azóta már bi-

zonnyal tudják a hivatalos híradásokból — megsemmisített egy a kikötőhöz közelítő ellenséges tengeralatti naszádot. Ez a Curie francia tengeralattjáró volt. Az ellenséges hajó közeledését idejében észrevettük. Egy órában álló egyéves önkéntes fedezte föl a víz alá merülve közeledő naszádot és azonnal jelentette az ellenség feltűnését. Megfelelő intézkedésekkel olyan helyzetbe juttattuk a Curiet, hogy kénytelen volt hosszabb víz alá merülés után fölemelkedni és pedig a partvédő ütegek tüzelésének kitett zónában. Egymásután több robbanó gránát érte a hajót, a mely elmerült. Legénysége uszva menekült, ezeket hajóink fogdoszták ki a vízből. A derék önkéntes öberségének köszönhetjük a nagyszerű eredményt. Éljen!

A Curie elsüllyedése olyan helyen történt, ahol a helyi körülmények megengedték a teljes megkísérlését. Valószínűleg már legközelebb hozzá is fognak az elmerült francia tengeralattjáró kiemeléséhez. Ha a munkások sikerülnek és a Curiet sikerrel felszínre emelik, azután a kikötőbe vonatni, akkor az ellenséges hajó sérülését kijavítják és a tengeralattjáró még a mi dicső tengerészetünknek lehet hasznos hajója.

Mokry Jenő hősi halála.

(Kitüntetés a halál után.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 28.

Most már minden reménykedésnek, minden bizó hiedelemnek vége. Hivatalos irás van róla, hogy az aradi honvéd hadosztály egyik legkiválóbb és legtehetősebb tisztje, Mokry Jenő százados a királyért és hazáért vívott nagy harcokban lehelte ki hősi lelkét. Hónapok óta keringett a hír megsebesüléséről, eltűnéséről, azt hittük, hogy a vitéz katona, aki a legelső között szerepelt mag huszárajainknak a „vörös ördög” diszajelzőt, talán orosz fogságba esett, azért nem ad magáról életjelet. Az egész város közönsége érte aggodó kíváncsisággal várta, hogy egy váratlan pillanatban valahonnan csak előkerül Mokry százados, aki mindnyájunk jókívánságaival és áldásával indult gyönyörű százada élén, virágos és harsogó éljen közt a csatákra.

Karácsony napján jött meg özvegy Mokry Jenőnéhez a hivatalos irás Szegedről, az ezred főrzshelyéről, a pótkeret parancsnokságtól 583. szám alatt az értesítés, hogy Mokry Jenő százados a kamionkai csatában augusztus 24-ikén megsebesült, a lemergi kórházba került és ott meghalt a leggondosabb gyógykezelés és ápolás ellenére.

A hős százados ezrede óriási orosz túlerővel, egy egész lovas hadosztállyal szállott szembe Kamionkánál és azt a parancsot kapta, hogy foglalja vissza a várost, amelyet oroszok szedtek meg. A honvédhuszárok, sajnos, nagy vereséget szenvedtek, a város nem volt elérhető, mert a hozzájuk beosztott ágyukat nem lehetett pozícióba helyezni, míg az oroszok Kamionka tércéjén állítottak fel két gyorastűző ágyút és több géppusztát. Arról már tud a világ, hogy milyen halált megvető bátorsággal vezették magukat az ellenségre huszárajaink és hogy a kamionkai utcai harc mennyi magyar vitéz vére került. Itt érte egy géppusztát több go-

lyója Mokry százados is, aki leest lováról és akit a lemergi kórházba szállítottak. Sebe oly súlyos volt, hogy Lemberg kiürítése alkalmával nem volt elszállítható. Minthogy a mi oroszainknak is távoznia kellett a galíciai fővárosból, az oroszok ápolták tovább sebesültjeinket.

Az elhunyt hőst ápolta egyik katonaeorvos, aki maga is betegesen került haza a harctérről, hónapokkal ezelőtt írt a családnak, hogy a százados a lemergi kórházban kezelte, de további sorsáról nem tud. Feltehető volt, hogy Mokry meggyógyult és hogy talán az oroszok elszállították a megszállott fővárosból országuk belsejébe. Amint ismeretes, a külügyminisztérium semleges országok közvetítésével megállapodott Oroszországgal a fogolylisták kiadására. Ezen az uton állapították meg aztán hivatalosan, hogy az oroszok kezére jutott sebesültjeinknek mi lett a sorsa.

Az elhunyt hős vitézségét azonban nem fedi a feledés fátyola. Haló poraiban is megemlékezett róla a király és amiért vérért érte folytatta, a koporsójára helyezte elismerésének jelét. Öfelsége kabinetirodája megküldötte az elhunyt százados nevének a hadiékítményes katonai érdemkeresztet és az adományozási okmányt, amely minden időkre hirdetni fogja, hogy Mokry Jenő százados a legideálisabb katona volt, mert a halál torkában sem feledkezett meg esküjéről és minden veszedelmeken át hűséggel teljesítette királya és hazája iránt kötelességét.

Naptárhirdetőink

szíves figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is diszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kórik t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Színpadról dicsőített

franktisör.

(A parisi színházi szezon megnyitása. — Híres művészek koldulnak. — Kuplé-énekes uniformisban.)

Távirati tudósítás.

Róma, december 28.

A párisi színházi szezonot végre karácsonykor megnyitották, bár szegényesen. A szép művészeti államtitkár-helyettes, Dalinier addig hangoztatta a művész nyomort, míg végül a kormány beleegyezett, hogy a színházakat és mozikat megnyissák, de bevételük harmad részét hadsegélyezési célra kell juttatniuk.

Az első nagy művészi esemény a Comédie Française „Nationale Matinée”-ja volt, de nem a színházban tartották, hanem a Sorbonne előterében.

Az előadás Colonne és Lamoureux együttesével történt. A zenekar a színházban volt, mert külön koncertre sem rendelkezik elegendő zenészekkel. Ezen az éjszaka a Marseillaise volt, azután Alfred Chassey, a belga természeti fakultás dékánja hazafias beszédet mondott. Következtek a szövetséges nemzetek, az angolok, belgák, oroszok, japánok, szerbek, sőt montenegróiak himnuszai. A közönség mindannyitálva hallgatta végig, folyton ismételtetett. A „Brabanconne”, a belga himnusz háromszor került sorra. A „Good save the King” ismétlésekor egy angol tiszt teljes díszben felugrott a színpadra a megőrzés karmestert.

A Comédie Française három művésze, Bartel asszony, Monnet-Sully és Férandy, Dérouléde, Aifonse Doudet, Victor Hugo és Richopin költeményeit szavalta, majd Edmond Rostand Albin Magnardhoz ítézt szonettjét, aki, mint ismeretes, francitireur volt és a németek azért lőtték agyon, mert házából dühösen lövöldözött az eivonuló csapatokra. — „Racine tanai szerint élt és Corneille tanai szerint halt meg” — írja róla Rostand. A zenekar most a Haláltáncot játszotta, Magard utolsó szerzeményét. Végül a Comédie művészei három elesett költő műveiből olvastak fel töredékeket: „Fel, fegyverre” írta Psichari, „Utazás Indiába”, az elesett Charles Müller és végül Pégný néhány költeményét. A matiné Saint-Saens művével, a „Hősök indulója”-val fejezték be.

A Comédie Française legközelebb csak ilyen matiné felvételeket fog tartani. Egyébiránt mindössze néhány egész kis színházat nyitottak meg. Az egyiknek a neve Theatre Albert I. Egy kis színházzá átalakított kabarébani Fursy, a kabaré igazgatója, aki nappal amfiteatrancián van, este uniformisban énekl a legújabb kuplét:

...Meglátjuk még mi Berlint

S megnézzük a Lohengrint...

Bamba dal, de a párisi közönség kedvelte. Fursy régebbi színháza most a Szövetségesek koncertje nevet kapta.

Egyéb apró, hasonmászerű színházak ilyenféle hirdetésekkel csalogatják a közönséget: „A zenekar csupa olyan belga művészből áll, akiknek rokonai vagy a hadban vannak, vagy elesetek a hecsület mezején.” A halál ugyan csak pusztított a párisi művészek soraiban; de még inkább pusztít a nyomor. A széppuszták államtitkár helyettese maga írja egyik felhívásában, hogy: „a közönség elbámulna, ha látná, hogy husz frankos adományt könyörgő folyamodványok alá milyen híres párisi művészek neve van írva.” Az elesett művészek hosszú sorában találjuk a Capetti quartett híres csellistáját, Casadosust is.

Angol kormánykörök a háboru befejezéséről.

(A francia haderő teljes kimerülése. — Zeppelin harcok. — Véres csaták az Yser mentén.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

London—Berlin, december 28.

Hivatalos jelentés a nyugati harorterről.

Berlin, nyugati hadszíntér december 27-én. Flandriában semmi említésre méltó esemény nem történt. Angol hajók mutatkoztak ma reggel. Alberttől északkeletre az ellenség hiába való támadást intézett La Boisselle ellen, amelyre ma reggel csapataink sikeres ellentámadással feleltek. A franciáknak a Meurissons területén (az Argonneokban) és Verduntól délkeletre ellenünk intézett támadásai tüzelésünkben összeomlottak. Felső-Elzászban a franciáknak a Thann-Dammerkirch vonaltól keletre levő állásaink ellen intézett összes támadásait visszavertük. Az első éjjeli órákban a franciák Thanntól keletre egy fontos magaslátot foglaltak el, de erőteljes ellentámadásunk ismét visszaverte őket. A magaslát elvitáztatlan birtokunkban maradt. (Legfőbb hadvezetőség.)

Meddig tart a háboru?

Róma. Egy nagynevű diplomata kijelentette egy újságíró előtt, hogy angol kormánykörökben a háboru végét áprilisra várják. A diplomata március elejére jóslja a háboru befejezését.

Alkalmatlanok besorozása Franciaországban.

Bern: Franciaországban az 1876-os korosztályig az alkalmatlanokat jóformán mind besorozták, ezért minden üzemből emberhiány van.

Kenyérdrágulás Angliában.

London: A hajóhiány, a Fekete-tenger elzárása folytán és rossz ausztráliai termés folytán a kenyérárak emelkednek.

Francia szakírók a németek állásáról.

Milano. Párisból jelentik a *Corriere della Sera*-nak: A katonai szakírók ez időben majdnem az egyedüliek, akik figyelmeztetni merik a francia közönséget arra, hogy reményeik nagyon is vérmesek és hogy no legyek türelmetlenek. Pousset ezredes például azt írja, hogy véleménye szerint a németek állásait nem is lehetne másképp elfoglalni, ha csak a szó szoros értelmében nem árasztják el őket golyó-áradattal!

Meggyöngült a francia front.

Bécs. A *Morgen* jelenti Rotterdamból: A *Daily Chronicle* levelezője Franciaországból a következőket jelenti lapjának:

A szövetségesek hadműveletei a lille—arrasi vonalon a németek erős ellentámadására talált, mert a németek korántsem gyöngültek meg annyira, amint hitték róluk, sőt a legutóbbi időben nagyon jelentős erősítéseket kaptak, kétségtelenül a keleti hadszínterről.

Arras, melynek bevételét a franciák december közepére biztosnak jelezték, husz német ágyútag tüze alatt áll úgy, hogy egyelőre még gondolni sem lehet arra, hogy ezen a ponton áttörik a német csapatvonalat. Az Arras—Lens—Douai közt elterülő háromszögben lefolyt véres csaták a franciákat annyira

meggyöngítették, hogy a nagy hézagok pótlására sűrűsben be kellett hívni a tartalékos legénységet. Négy száz automobilon hozták az angol katonákat az Yser-vonalról az erősen meggyöngült francia hadállás erősítésére.

A franciák által megszállva tartott Mericourt Acheville, Neuville és Givenchi községek ismét a németek birtokába mentek át és a községek közül csak a legutolsót sikerült a franciáknak, óriási erőfeszítések árán visszafoglalni.

Nancyt bombázza egy Zeppelin.

Genf. Egy Zeppelin december 27-ikén reggel Nancyra tizenegy bombát dobott le, két ember meghalt, többen megsebesültek.

Bombavetés a Zeppelin-esarnokra.

Berlin. (Hivatalos.) A londoni *Daily Mail* a hó 13-áról keletkezve Dünkirchenből jelenti, hogy a szövetségesek repülőgépei az új Zeppelin-esarnokot bombákkal hajigálták meg és a csarnokot felgyújtották. Való tény az, hogy az elmúlt napokban ellenséges aviatikusok bombákat dobáltak. A Zeppelin-esarnok azonban sértetlen maradt.

A strassburgi bomba.

Milano. Strassburgból jelentik a *Corriere della Sera*-nak: Az az ellenséges repülőgép, amely megjelent a város felett, bombát dobott le egy üres istállóra, anélkül, hogy emberben kárt okozott volna. Az aviatikus, aki 1500 és 1700 méter magasságban repült, több lövést tett.

Félmillió francia sebesült.

Milano: Párisból jelentik a *Corriere della Sera*-nak: Az egészségügyi szolgálat főintézője tegnap több érdekes kijelentést tett a katonai komisszió előtt. „Szeptember 15-től november 30-ig — mondta — 489,735 katonát orvosi kezelés alatt. Ezeknek 54% a visszatért a harctérre, 43% még mindig kezelés alatt van, 2,5% meghalt.

A hadügyminiszter visszatér Párisba.

Páris: A *Temps* jelenti, hogy a francia hadügyminiszter január 7-én visszajön Párisba, ha előre nem létező esemény meg nem gátolja ebben.

Japan nem küld csapatokat Európába.

Rotterdam, december 28. A *Nieuwe Rotterdamse Courant* jelenti Tokióból: A japán kamarában egy kérdésre válaszolva, a japán külügyminiszter kijelentette, hogy egyetlen ország sem kérte meg Japánt arra, hogy csapatokat küldjön Európába.

Elsüllyedt hajók.

Newyork. Egy hadiszert szállító kanadai angol gőzös a parton aknára futott és elsüllyedt.

Amsterdam. A *Boston* nevű norvég gőzös a kikötő bejáratánál a nára ment és elsüllyedt. Az egész legénységet megmentették.

Elsüllyedt francia hadihajó.

Konstantinápoly. Egy arab újság közli, hogy egy olasz gőzös, amely Port-Saidból jött, Jaffától husz kilométer távolságra a nagy viharban elsüllyedni látott egy francia cirkálót. Még mielőtt a mentésre gondolni lehetett volna, a francia hadihajót elnyelték a hullámok. Még nap az idézett újság hírt kapott Kaffából, hogy ott a hullámok sok francia tengerészcsipát győrtak partra, a melyeken ez a felírás ragyogott arany betűkkel: Admiral Charner.

Eltűnt két francia élelmiszer-szállító-gőzös.

Róma. Antiváriból az a jelentés érkezett ide, hogy két francia gőzhajónak, a mely Marseilleből indult utnak Antiváriba szánt élelmiszerekkel, nyoma veszett. A két gőznek már tíz nappal ezelőtt be kellett volna futnia a kikötőbe. Lehetségesnek tartják, hogy az „U. 12.” vakmerő kirohanás arra készítette a francia kereskedelmi gőzöskéket, hogy eredeti állomásukra visszatérjenek, miután a megzavart francia hadihajók nem biztosíthatottak kellő védelmet nekik.

Svájc elnökének nyilatkozata.

Milano. A *Corriere della Sera*-nak jelentik Párisból: Motta, az új szövetségi elnök kijelentette, hogy a svájci közvélemény eltökélt szándéka, megmaradni a legszigorúbb semlegesség mellett.

— Semleges Svájcot akarunk, melynek egyedüli igyekezete az, hogy mint független államot tiszteljük. Fenn akarjuk tartani a jó viszonyt az összes hatalmakkal és el vagyunk tökévelve viszont, hogy semmiféle erőszaknak nem engedünk. Egyik hatalomhoz sem főz nagyobb rokonszenv, mint a másikhoz. Mindenkiel egyaránt rokonszenvezünk. Én például — ugymond — francia irodalommal élek, német egyetemeken végeztem tanulmányaimat és — olasz származású vagyok.

Ütközet Dél-Afrikában.

Fokváros. (Ruter.) Egy angol csapat és a búr csapat között a dél-afrikai partján, Damar környékén, szertdán ütközet történt. Az angoloknak két halottjuk és egy sebesültjük volt. A németeknek egy halottjuk és két sebesültjük.

London. A *Daily Telegraph* jelenti Johannesburgból, hogy a fokföldi városok partőrségét állandóan katonai csapatokká alakítják át.

A gyarmati háboru.

Hamburg. Miután az oceaöntúli hírzorgálat kizáróan az angolok kezében van, a gyarmati háborúról csak szórványosan és késedelmesen érkeznek híradások. Azonban a kevés hír egybevetése után is megállapítható, hogy az első meglepetés elmúltával most már mindenütt keményen tartja magát a német helyőrség és már több helyen visszavonulása kényszerítette az angol-francia-portugál-belga kombinált ellenséges csapatokat.

Kamerun fővárosát, Dualát a németek harcról ültették ki. Németország nem hitte, hogy a gyarmati háborúra is sor kerüljön és ezért a stratégiai fontos várost nem erősítette meg. Tizenöt ezer löny angol és francia katoná, modern hajóutókkal szállt partra Duala környékén, — míg a német helyőrség csak 700 löny volt a két elavult típusú ágyúval. A kikötőt sem hiusíthaták meg a németek, mert az aknákat szállító „Professor Woermann” hajót az angolok mindjárt a háboru elején hatalmukba kerítették. Duala bevételé azonban egyáltalán nem döntötte el Német-Kamerun sorsát, azóta is folytonos veszteséges harc folyik a gyarmat egész területén.

Angol híradások híradások szerint december 6-án Kum mellett heves ütközet volt, melyben 1 tisztet, 1 közlegényt, 8 bennszülöttet veszítettek az angolok. Tizedikén bevették Bare vasúti csomópontot, 61 mozdonyt és két repülőgépet zsákmányoltak. — Ezek ellenére a németek ugyanezen vasúti vonalon Edeá körül megtámadtak egy francia partjárá-csapatot, a franciák két tiszt és 29 közlegény veszteséggel visszavonultak. Nigeriában a németek offenzívába mentek át, de a határt át nem lépték. Észak-Kamerunban egy angol tiszt s több angol önkéntes esett el a hó folyamán.

Költözködő sebesültek.

(Kiürített boszniai tartalékkórházak. — Egy katonaeorvos levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 28.

Egy aradmegyei orvos, aki a déli harctéren végzi katonai szolgálatban hivatását, családijához küldött levelében érdekesen festi le azt az izgalmat, amelyet a legutóbbi szerb események következtében elrendelt intézkedések egy kisebb boszniai városban okoztak.

— Abban a kis városkában, a mely még nemrégiben a déli harctér eseményeiben igen nagy szerepet játszott — írja — mert hiszen talai között láttam a hadsereg főparancsnokát, több nagyobb tartalék-kórház van. Az egyik például egész felszerelése és személyzete alapján, de még származási helye révén is magyar kórház a magyar voltát még ott lent a boszniai városban is megőrizte, mert ha valaki a kórházról beszél, mindig csak annak a magyar városnak a nevét mondja, a hennan a kórház Boszniába költözött.

Csak néhány napja mult el Belgrád bevételének, lent Boszniában már Kragujevac bevételének esélyeit kezdték latolgatni, amikor a fentemlített városka orvosai parancsot kaptak, hogy tanulmányozzák gondosan a mellékelt utasítást. Az utasítás részletes leírása volt az esetleges alarm esetén teendő lépéseknek. ...orvosai körében általános nyugtalanságot keltett ez az utasítás. Mi történt? A városka mindig ugyanarra a távolságra volt a szerb határtól, mint a menyire most van, a harcok közelebb dultak a határhoz, mint a mint most dülnek s még se volt soha arról szó, hogy egy alarm a kórház elvonulását jelentse. A következő napok eseményei megadták a magyarázatot: a hadvezetőség elrendelte Szerbia kiürítését.

Néhány várakozásteljes nap után az alarm helyett megjött egy parancs, hogy a kórház pakoljon. Hír szerint a kórházra a harctér másik pontjára lesz szükség. Tegyük fel, hogy a parancs egy csütörtöki napon jött. Az orvosok első teendője volt a kórház betegállományát gondosan felülvizsgálni, megállapítani azt, ki nek állapota engedi meg a szállítást. A biztos gyógyulás után levőket szabaddá tették s az a saját lábukon távozhattak a kórházból.

A lázmenteseket, a könnyebb betegeket a másnap induló kórházvonatokra bocsátották és ezek huszonegy óra múlva már felelőre a várost. A kórház nehezebb betegeit átvitték a városka állandó kórházába s ezzel kapcsolatban megkezdtek a kórház felszerelését. Künn a pályaudvaron a vagonok hosszú sora várta a felszerelést s innen kezdve a szerek szakszerűen közlekedtek a kórház és a vagonok közötti úton. Fenn a kórházban megkezdtek az üres ágyak szétbontását, megkezdtek a felszerelések elpakolását. Az egyik szoba már 10 napok óta műtőterem volt.

Pár órával később négy fala kopár volt s a szoba előtt a folyosón egy nagy láda állt: „Operations Zimmer” felirattal. Ez a láda magában foglalja a műtőterem teljes beendezését. Egymásután üríttek ki a szobák, megpakva, jól beszegezve vitték a ládákat a szobák tartalmával a vasútra. Csak negyvennyolc óráig tart a munka. Negyvennyolc óra múlva a pályaudvaron a vagonok végtelen sora zsúfolásig meg volt rakva a kórház teljes felszerelésével. Nyolc nyitott vagon oldalát az ágyak felállított deszkái alkották s benn a vagonokban magasan fel voltak halmozva töltött szalmasszakok. A felszerelés már elindulhatna, de a vonat oly hosszú, hogy még egy mozdony kellene.

Ha a szalmasszakokat kiürítették volna és ott töltik meg szalmával, ahol majd újra felállítják a kórházat, a mi azoknak is jobb lenne, a kik az ágyakon feküdni fognak, mert legalább friss szalmán feküdnének, akkor a vonat is elindulhatna, mert a nyolc vaggont le lehetne kapcsolni s a kiürített szalmasszakokat és ágyoldalakat egy, legfeljebb két vagonban elhelyezni. Akkor egy mozdony is elbírná s a kórházvonat elindulhatna oda, a hol hír szerint nagyobb szükség lesz rá.

A városka lakossága csak azt látja, hogy a kórházat leszerelik, csak azt látja, hogy egyes katonatiszti családok, bárcsak véletlenül is, éppen ebben az időben utaznak el a városból s kész a pánik. A térparancsnok észreveszi a lázas mozgólódást s kidoboltatja a városban, hogy nincs veszély s a menekülésre nincs semmi ok. Egy pillanatig meg is nyugszik a lakosság, de aztán látja, hogy a másik tartalékkórházat is kezdik leszerelni s most már mindenki menekülni szeretne. Amilyen áldásos egy ilyen Reserve-Spital addig, amíg egy helyen van, oly nagy bajt okoz, ha bármely okból el kell hagynia helyét.

H I R E K.

— Berchtold és Kroatina a királynál. Bécsből jelentik: A király ma egy óránál tovább tartó magánkihallgatáson fogadta Berchtold Lipót gróf közös külügyminisztert, aki után Kroatina Sándor lovag hadügyminiszter jelent meg a Felségnél. (Bud. Tud.)

— Románia mozgósítási államsegélye. Bukarestből jelentik: A román kamara a mozgósított katonák családjainak állami segélyezésére a levélportók, vonat, háló- és étkezőkocsi-kon fizetendő pótdíjak emelését javasolja a kormánynak.

— Elhunyt tudós. Hermann Ottó, a világhíru magyar tudós és politikus, tegnap Budapesten meghalt. A 78 esztendőskor ért nagy férfiú a természettudományoknak és az etnográfának volt legelsőrendű buvára és mint magyaríró is a legteljesebb reprezentánsa volt irodalmunknak. Az elhunyt két héttel ezelőtt lábát törte, majd tüdőgyulladást kapott. Temetése holnap lesz Budapesten.

— Az első magyar női jogtudor. Budapestről jelentik: A budapesti tudományegyetemen ma avatták az első nőt jogtudorrá. A tiszadobi görög katolikus lelkész leánya, Csorbarin Nóra az első magyar nő, aki jogi doktorátust szerzett.

— Halálozás. Galu József nyugalmazott táblabíró, az aradi törvényszék hosszú ideig köztisztviselője volt bírja 69 éves korában elhunyt. Temetése kedden délelőtt 10 órakor lesz a Kossuth Lajos utcai 68. számú házban.

— Aradi tanárnő a háborús Németországban. Most érkezett haza nyolc hónapi távollét után Tanfy Mária, az aradi polgári leányiskola volt tanárnője, aki április óta külföldön tartózkodott. Az urinő a háború kitörésekor Svájcban volt és átélte azokat az izgalmas viszontagságokat, amelyek minden külföldinek kijutottak, aki azokban az izzó feszültségű napokban hazájától távol volt. Svájcban nagy riadom tört ki a háború elején, ijedség szállta meg az embereket, a svájciak félték, hogy éhínség vár rájuk, ha el lesznek zárva a háborús országoktól, amelyek nem szállíthatnak majd semmit. Nagy megkönnyebbülés fogta el őket, amikor megtudták, hogy a le- vagyis Vilmos császár megengedte, hogy továbbra is szállítsanak Svájcba gabonát. A külföldiek javarésze sietve elutazott Svájcba, a híres fürdőhelyek kiürültek, de később visszatért az élet, a gazdag idegenek Svájcba seregltek megint és ma talán a réginélis nagyobb idegen-forgalom lehet az országban. Svájcban Németországba utazott a tanárnő, Münchenben telepedett le és csodákat mesél arról a nagy, mindent átfogó lelkesedésről, amely az egész német nép lelkét bűtölti. A sebesült katonák ellátása, ápolása mintaszerűen kitűnő és a sebesültek mégis — ez nem frázis — vala nyien alig várják, hogy felgyógyulva ismét visszatérhessenek a harctérre, ahol szíves örömet ontják vérüket a hazáért és császárárt. Leírhatatlan az a szeretet, amellyel a németek katonáikat becézik, karácsony előtt az ajándékok egész tömegével árasztották el a sebesülteket és százezerszámra küldték a csomagokat a harctéren lévőkhöz. Talán egyetlen egy győzelem sem keltett akkora örömet a németeknél, mint az angol partok bombázása a német hajók által. A végleges győzelemben szilárd hittel bizik a német nép és büszke, nyugodt öntudattal várja azt a napot, amikor összes ellenségeivel végleg leszámolt.

— Az aradi tizenkettes huszárok harcban álló soraiból küldötte hozzánk és az Aradi Közlöny huszábjairól az aradi közönségnek üdvözlését egy vitéz aradi huszárörmester: Tóth Sándor.

— Mink aradi huszárok — írja — nem lehetünk otthon karácsonyra, mert a vörös ördögöknek itt a helye a harctéren. Arad büszke lehet a 12-ös huszárokra. Most nem mondhatom el, hogy milyen dolgokat vittünk véghez, de majd lesz erre is idő.

Azt is közli a derék örmester, hogy vitéz bajtársa Schiff József 12-ös huszárörmester a harctéren szerzett betegsége következtében Debrecenben elhunyt. — Az aradi huszárok címe most: Tábori posta 60.

— A református templomban a katonák részére tartott két ünnepi istentisztelet alkalmával 45 sebesült és 90 harctérre induló katonának nyert a hivek adományaiból imakönyveket s egyéb karácsonyi ajándékokat. Oly mennyiségben hozták az ajándékokat, hogy a megmaradtakból még hat kórház sebesültjeinek is lehetett küldeni. A nemeslelkű adakozóknak halás köszönetet nyilvánít a lelkész hivatal.

— Adományok. Az izr. népkönyha részére az elmúlt heten dr. Vágvolgyi Lajosné 10 kor., Faragó Rozsóné 10 kor., Weinberger Jánosné 5 kor., Lustig Adolfiné 4 kor. és özv. Basch Lipótné koszorúmegváltásért bold. Mór ravatalára 20 koronát adományozott. A nemesszívű adományokért köszönetet mond az elnökség. Az izr. jót. egyület részére Arnold 10 koronát adományozott, melyért köszönetet mond az elnökség.

LEGUTABB.

Magyar Távirati Iroda cenzurált jelentései.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Páris. Humenite manifestumot közöl. Szocialista pártvezérek kijelentik, pártjuk kamarában nem zavarja meg egyetértést. Kifejtik, parlamentnek támogatnia kell a kormányt. Franciaország Elzászt küzd. Utolsó háborút akar. Szocialisták elszántak harcolni diadalért.

Konstantinápoly. Vörös Félhold genfi Vörös Kereszthez tiltakozást intézett, mert orosz kormány közölte portával, nem fogja respektálni Vörös Félholdat. Genfi konvenció megilleti Félholdat. Közbe fognak járn.

Róma. Összes hatalmak hozzájárulnak Olaszországnak Valonában tett védelmi intézkedéseinek. Ausztria-Magyarország mindenestre azzal, hogy háboru után közelebbi megegyezés lesz szükséges.

Köln. Nagy főhadiszálláson egyszerűen ünnepelték karácsony estét. Császár katonák közt így szólt: Jó estét bajtársak! Karácsony ünnepet! A lelkész imája után a császár beszélt: Isten akarata ellenség arra kényszerít bennünket, hogy itt töltsük az ünnepet. Adja isten, hogy békoünnepből segítségével diadal háruljon hazánkra.

Bristol. Balfur ujjoncozás érdekében kijelentette Angliát szerződése és nemzeti becsület kötelezte Belgium semlegességének védelmére. Belgium és Szerbia tragédiája csak részlete civilizáció ellen elkövetett bűntettnek.

— A katonák meleg ruháira adakoztak. Az aradi pénztárak áthatva ama tevékenység fontosságától, mely a zord téli vidékre vezényelt katonák meleg ruhákkal való ellátását érvényesíti, a kérő szó elől nem zárkoznak el és vezetők készségesen adakoznak az intézet nevében a valóban magasztos célra, melynél elsőbrendűbb ma nem létezik. Ujabbán és ismételtén adakoztak: Az Aradmegyei takarékpénztár 100 korona, az Aradi polgári takarékpénztár 100 korona, az Aradi első takarékpénztár 100 korona, az Aradi ipar és népbank 10 korona, az Aradi központi takarékpénztár 30 korona. Jól eső örömmel és elismeréssel konstátálom ezt azzal, hogy a többi intézet sem vonja meg segélyét, mit kérni fogunk. Továbbá adakoztak: Degenfelder Józsefné 3 korona, N. N. 1 korona, Timári Aranka és Szalai Ilonka, Funkelstein Józsefné, Avarffy Ferencné 5 korona, dr. Embay Gyuláné, Kaufmann Sárika 1 korona, Weil Alajosné, Barát Kálmánné 2 korona, Jakabffy Róza 6 korona, Nagy István 10 korona, Spitz Ida, Hendl Juszti 4 korona. Fogadják köszönetet a nemeslelkű adakozók. Dr. Múlek Lajosné.

— Sebesültek köszönete. A munkásokon tartalékkórházban ápolat sebesültek Aradról távozásuk előtt ezután mondanak köszönetet ápolásukért és az irántuk tanúsított jó, szíves bánásmódért az aradi Vörös Kereszt Egyletnek és elnöknőjének, Vársárhelyi Jankának, a kórházat vezető Abkornovics hadnagy és Graur dr. főorvosnak, az ápoló hölgyeknek, Magge, Bogdány altiszteknek és Weisz, Draskovics, Tátoz katonai ápolóknak.

— Újévi alkalmas ajándékok, elegáns női táskák, ulti készletek, bőrön-dok, fésű- és manikűr-garnitúrák, játékszerek, társasjátékok és más ajándéktárgyak nagy választékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél, Arad, Andrássy tér 16.

— Legdivatosabb névjegyek Kerpelnél.

— A vasipari részvénytársaság tartalék-kórházában is szép karácsonyi ünnepség volt. Dr. Botis Tivadarné a kórház vezetőnője finom lelkületével, ideális gondolkodás módjával itt is megtalálta azt a hangot, mellyel a sebesültek szívéhez fért s megnyugvást hozott nekik. A díszes karácsonyi s a sorshuzás után minden egyesnek kiosztott ajándék, mennyi örömet szerzett a vitézeknek, hisz itt is őszinte szeretettel gondoskodnak róluk — s mikor vacsora előtt önként s csendben mondták el igaz szívből fakadó imájukat, mindenki a maga nyelvén, nem egy vitéz szeméből csordult ki a hála könyecskéje. A gazdag asztal elteleltette velük a kiállott nélkülözéseket s az őszinte, jó szó, melyből Botis Tivadarné részéről mind-egyiknek kijutott, új reményt és bizalmat öntött beléjük s mire vége volt az ünnepi estének, a meglepődés és megnyugvás ült az arcokon s az öröm sugárzott ki a szemekből. A kórházvezetés sok gonddal járó nehéz és nem-mes munkájában elüljár dr. Botis Tivadarné s jutalma legszebb, mit ember kaphat, a sebesültek szívében, a szeretetteljes hála emléke. Nem mulaszthatjuk el e helyt egyuttal köszönetet mondani Balcsik Etelka és Sima Ilonka kisasszonyoknak, akik dr. Botis Tivadarnét nagy munkájában támogatják. — A vasipari kórház sebesültjei.

— A titokzatos konzervgyár. Amsterdamból jelentik: A Nieuwe Rotterdams Kurant írja, hogy Amsterdamban titkos konzervgyárat fedeztek fel, melynek működése és felfedeztetésének körülményei meglehetősen humorosak. Az angol Urania hajózási társaság igazgatója, Tinsley, aki maga is angol alattvaló, a hajózási társaság kivándorlási palotáját, mely 2400 ember befogadására van berendezve, rendelkezésre bocsátotta a városnak, amely a Vörös-kereszt Egylet céljaira rendeztetett be. A palota hosszú ideig üresen állott s csak a napokban adták át rendeltetésének. Amikor a Vörös-kereszt hivatalnokai a palota átvétele végett megjelentek, az óriási konyhahelyiségben konzervgyárat fedeztek el. A személyzet, a melyet a Vörös-kereszt átvett, buzgón készítette a különféle konzerveket. Még meglepőbb volt azonban az a körülmény, hogy — amint hamarosan kiderült, — a gyár élén Krimken an der Yssel városka polgármestere állott. Továbbá az Urania hajózási társaság szállójának német származású igazgatója, azonkívül egy hollandi koresmáros és egy osztrák alattvaló. Tinsley igazgató természetesen nagyon fel volt habodva, különösen a mikor észrevette, hogy a konzervdobozokon a következő felírás áll: „Valódi magyar konzervgulyás. Készíti B. Winter, Rotterdam.” Ebből ugyanis azt az indokolatlan következtetést vonta le, hogy a konzerveket nem az entente részére készítik. Az egész raktárt természetesen lefoglalták és a készletet addig nem adják ki, míg meg nem állapítják, hogy a konzerveket Hollandiában akarták-e árusítani, vagy valamely harcban álló külföldi állam részére készültek. Ha Németország részére készültek volna a konzervek, az nem volna törvénytelen dolog, mert konzervek kivitele nincs megtiltva.

— Bezárt franciabarát üzletek. Strassburgból jelentik: Három itteni üzletet, köztük a „Strassburg” nevű nagy áruházat, a mult szerdán rendőrhatalósággal bezárták. Az üzletek bezárása azért történt, mert francia nemzeti színű játékokat állítottak ki a kirakatokba.

— Magyar és osztrák hadibélyegek szállítását két koronájával veszi Kerpel Izso könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Köszönetnyilvánítás. A liceumi tartalékkórház vezetősége hála közlővel emlékeztet meg a következő adakozókról, a kik a kórházban ápolat sebesültek karácsonyi ünnepét jószívi és gazdag adományokkal melegezték, meghitté és széppé tették. Kéri a kórház vezetősége a közönséget, hogy a jövőben is gondoljanak a sebesültekre és juttassák el köszönettel fogadott adományait. — Adakoztak: Igaz Sári 10 korona, Ring Géza 20 korona, Varjassy Lajos 3 korona, Varjassy Lajosné 5 korona, Varjassy Illike 10 korona, Domány Jánosné 20 korona, Lukácsy Lajosné 5 korona, Ottenberg Tivadarné 5 korona, Steiner Istvánné 5 korona, özvegy Weiler Rezsóné 20 korona, Steiner Ferencné 20 korona, Hász Erzsébet 5 korona, özvegy Kintzig Józsefné 10 korona, Schöör Lajosné 5 korona, Rozsnyay nővérek 10 korona, Ring Lajosné 5 korona, Glück Károlyné 5 korona, Czárán Gézáné 6 korona, dr. Farkas Sándorné 5 korona, özvegy Vertán Lukácsné 5 korona, dr. Parecz Béláné 5 korona, Simonffy Aladárné 3 korona, Csapó Lórántné 5 korona, Nikolits Döme 5 korona, Lukácsy Lipót dr. 32 korona, Hess Vilmosné 20 korona, egy sebesült katonája szülei 20 korona, Deliroli Johanna 5 korona, Zerkovitz Rezsóné 10 korona, Sautland Bernát 20 korona, Dániel Tiborne 20 korona, Neuman Dániel 25 korona, Heim Sándorné 5 korona, Goldschmidt Sándor és neje 20 korona, Wadowitz Gusztávné 10 korona, Haszlinger Ferencné 10 korona, Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság 25 korona, Aradi első takarékpénztár 50 korona, Palmi Lajos 20 korona, Aradmegyei takarékpénztár 30 korona, Fodor Gyula 10 korona, Madarasz Gézáné 10 korona, Thomka Ida 5 korona, Lukács Gézáné 5 korona, Ecker Gyula 6 korona, Domorkos Gyuláné 10 korona, Viktória takarékpénztár és hitelintézet 20 korona, Jakabffy Zoltánné 10 korona, Kövér Márton 20 korona, dr. Visky Panné 10 korona, dr. Issekutzné perséye 21 korona, Petrovics Mihályné 10 korona, Varjassy Arpadné 6 korona, Leopold Zsigmond 20 korona, Scherchag Ernő 10 korona, Lachmanné 20 korona, Wittauechekné 20 korona, Kintzigné perséye 36 korona, 75 fillér, Varjassyné személyzete 3 korona, Göncy Jánosné 10 korona. — Természetben adakoztak Krámer Alajosné, Szerényi nővérek, Spitz nővérek, Benedek Gézáné, Ring Lajosné, Kövér Márton, Kálay Dalma, Saster Sándorné, Scherchag Ernő, Keller Ivánné, Varga András, Kintzig Bendi, Vas Anna, Geiguer Lajosné, Teodorovics Doméné, dr. Issekutz Lászlóné, Németh Jánosné, Ferency Ilona, Halász Lilly dr. Velesov Gézáné, Boros Béláné, özvegy Daniel Beláné, Haszlinger Ferencné, Jagessy Károlyné, Mihályi Gyuláné, Delicoting, Jelocitovics Irma, dr. Parecz Béláné, Klein Nellyke, Baros Mariška, Bolyos Imre, Balmer Józsefka, Guttman Samuné, báró Lenovitz Frigyesné, Stern Nellyke, Srečaniszky Illésné, özvegy Berényi Istvánné, Kolányi Zsuzsa Szacsavay Zsigáné, Vagon Emike, Csukker Ferencné, Nussbaum Lilly Lukácsy Lajosné, Balassáné, Hirschler Karolin, Halmay Andorné, özvegy Andrányi Károlyné, Pozsgay Istvánné, Domány Jánosné, Gerbner Lajosné, Beregszászy Lajosné.

A Fa- és fémipari iskolában elhelyezett tartalék-kórház karácsonyi ünnepélyéhez a következők járultak pénzádománnyal: Neuman Dániel báró 20 korona, Polgári takarékpénztár 20 korona, Aradmegyei takarékpénztár 20 korona, Ring Géza 10 korona, Első aradi takarékpénztár 20 korona, Ottenberg Tivadar 10 korona, Ipar- és népbank 20 korona, Hehs Béla 10 korona, Arad-és-ánadi gazdasági takarékpénztár 25 korona, Goldschmidt Sándor 10 korona, Gellert Izidor, Weinberger F., Grallert J. és Igaz S. néhai Schubauerne közösen megváltása címén 20 korona, Hegedűs Lászlóné 4 korona, Rosenfeld H.-né 4 korona, Steiner Jakabné 8 korona, Szacsavay Zs.-né 4 korona, dr. Mandl V.-né 6 korona, Reiber E.-né 10 korona, Pálmay Lajos dr. 20 korona, Domány J.-né 8 korona, N. N. 6 korona, Steiner Ferencné 5 korona, Rubinstein M.-né 5 korona, dr. Toinay J.-né 10 korona, dr. Steinhardt M.-né 4 korona, Winteritz Jenő 2 korona, Simonffy A.-né 5 korona, Ring Lajos 4 korona, Pick E.-né 3 korona, Weisz Márkusz 10 korona, Tárnoki M. 10 korona, Braup Gusztáv 30 korona, Krámer J.-né 6 korona, Hoffmann Lászlóné 10 korona, Vajdics Gy.-né 10 korona. — Fogadják a nemesszívi adakozók ez uton a kórház vezetősége részéről jövő hála köszönetet.

Az ipartestületi kórház sebesültjei részére adakoztak uzsonnát, cigarettát, fohérműt és karácsonyi-diszket: özv. Janics Lipótné, Szilágyi Jánosné, özv. Zemplényiné, Bikel József,

A közönség ismét meggyőződhet Gerő cipőkben csoport árusítást

a nálunk lévő 5897 rendezünk. Kérjük a kirakatainkat megtekinteni
olcsó árakról dec. hó 16-tól kezdve Cipő Tőzsde Báró Bohus-palota
 ügyeljünk a címre.

né, Varga Daniné, öz. Rontayné, Strapp Anna, Bárány Piroka, Krausz Paulin, öz. Dürrené, Szendreyne, Deutsch Sándor, Weisz Márkné, Nachtnébel Gyuláné, Keresztury Kálmáné és nővére, Gár Mariaka, Sőfalvi Györgyné, Labdásy Péter, Färber Lajosné, Ungár Félixné, öz. Fürstné, öz. Dóriné, Munkásbistosító Péntár tisztikara és ipartestületi tagok gyűjtése, amiért is fogadják a fentnevezettek a vezetőség hálás köszönetét.

A vaggongyári tartalékkórház hálás köszönetet mond az alant következőknek, kik szívesek voltak ajándékuikkal sebesültjeinket megajándékozni. Altmann Ede, Fischer Nándor, Egri Sándorné, Mayer Lajos, Ungermann Ödöné, Nap Farkas, Simandán György, Feliszke, Elia Amioné, Fejér Gyula, Wojtek és Weisz, László Gyula, N. N., N. N., H. J., iltóí Adler Andor, Bloch-cég, Krausz Paulin, Vas Sándor és Társa. Mihály és Brukner, Lútvák József, Weisz Mór és fiai, Gábor Miklós, Hajós Árpád, Mészky Károly, N. N., Keppich Zs., Ehrenle a Ig a., Tóth János, Pataki Mátyás, Klein Miksa, Juhász N., Riesz Mátyás, Richa Ferenc, Erneyi L., Blaskovits N., N. N., Varga N. András.

A Darányi-utcai tartalék-kórház vezető sége hálással köszönik a következő hölgyeknek a küldött uszonnát: Ortutay Antalné, Joó Gyözőné, Ujlaky Józsefné, Mittelbrunn Jánosné, Sükkösd Béláné, Virth Józsefné, Schiller Mátyásné, Rudolf Károlyné, Vágó Margit, öz. Szőnyi Mihályné, Preisinger Béláné. Az alant felsorolt nemesasszonyok kegyesek voltak ajándékuikkal a katonák karácsonyféjükhöz hozzájárulni, melyeket azonnal küldtünk hálással a katonák nevében a vezetőség. Zabb Istvánné, Klein B. Vilmosné, Saucau Péterné, Martini Gáborné, Ispravník Szeverné, Benedik Gézáné, Nemet Jánosné, Weisz Mártonné, Turay Mokus és Nuci, Popp C. Stefánia, Prokupa Józsefné, Poppa Györgyné, Hermann Gyuláné, Miltner Józsefné, urnók, továbbá Steán N. Bogdán Gyula, Domány József, Tolosa Dimitri Székesant, Igrizsán N., Scherhag és fiai cég, Toma Péter, Vellos Romulusz dr. urak, Románul szerkesztősége, Szécsényi gőzmalom és Névtelen adakozók.

A városi kórház vezetősége köszönetet mond a karácsonyi adakozóknak: Kövér Márton, Wild Ferenc, Nagy Géza, Sármezey Nuci, öz. Simay Edéné, Halnay Mádi, Keller Iván és neje, Biró Albertné, Linneberg Magda és Sanyi, László Sándorné, Gizella-utcai leányiskola, Király Dezsőné, Salamon Anguszta, Geldern Oszkárné, Fábán Lajosné, Szalay Antalné, Pick Ernőné, Weisz Károly, Serényi Iza és dr. Gugi Zoltáné, öz. Törökne Nachtnébel Böske, Hermann Gyuláné, Fábán Lászlóné, Willfort Helena, Fábán Margit, gróf Porcia Lajosné, öz. Fábán Lászlóné, Király Dezsőné, Probst Emilné 10 korona, Keresztos Gyula 6 korona, Scherhag Ernő 10 korona, Fábán Lajosné 10 korona, öz. Fábán Lászlóné 10 korona 80 fillér, Polonhay Andrásné 10 korona, gróf Porcia Lajosné 10 korona, Fábán Margit 10 korona.

KALODONT

a legjobb

fog-crém

ára

1914. December 21 óta

70 fillér.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1914. évi december 29-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

É v a.

Operette 3. felvonásban.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érekepersőgyára és temetés rendező vállalata.

Gall János és családja valamint Gell Traján és családja úgy a saját, mint a többi rokonság nevében is fájdalommal tudatják, hogy szeretett nagybátyi- illetve rokonuk

Nagyságos Gallu József
 nyug. kir. ítélőtáblai bíró

folyó évi december hó 27-én éjjeli 2 óra-
 lor munkás életének 69-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt.

A megboldogult földi maradványai folyó hó 29-én délelőtt 10 órakor fognak a Kosuth utca 68. számú gyászszobából a gör. kel. román egyház szertartásai szerint becsataltatni és a felső temetőben lévő sírhelyen örök nyugalomra helyezettetni.

Nyugodjék békében!

Kelt Aradon, 1914. évi december hó 27-én. 41

ARADI KÖZLÖNY

1915. évi január 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Magyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb vidéki napilapja, mely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg. Az Aradi Közlöny-t a közönség minden rétege olvassa, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra - 2 K. - áll.
 negyedévre 6 " - "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
 negyedévre 7 " - "

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára az idén is dus tartalommal jelenik meg.

Az Aradi közlöny díszes naptárát az Aradi Közlöny minden negyedéves előfizetője, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is ha az előfizetést havonkénti újítja meg — ajándékul kapja.

Minden új előfizető, aki január hó 1-vel negyedévi előfizetéseit beletölti az előfizetők sorába, vagy annak idején egy negyedévre kiegészíti, ajándékul ingyen és természetesen kapja

az Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

az 1915. évre.

MUSCHONG-HUZIASFÜHÜG
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz.

Vese- és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővénypáncsoknál, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Orvosilag ajánlva. 5886

Főraktár:

özv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Képeskönyvek

20, 30, 50, 70 fillér, 1 K., 2 K.

4861

Mesekönyvek

20, 30, 40, 60 fill. 1 K., 2 K.

Tárcasjáték

20, 30, 40, 60 fill. 1 K., 2 K.

Legújabb, 70 fill.

Toronykockajáték

Újévi képeslapok

4-6-8-10 fill.

Levélpapír

fehér és színes

caomagban 20 fill.,

dobozban 1 K.-tól

Décsi Géza könyv- és papírléletében
 Forray-utca. Telefon 902.

Uránia Színház

Kedden és szerdán

A század legjobb vígjátéka:

Meghalt a golyó!

Vígjáték 6 felvonásban

Előadások pont negyed 6, negyed 8 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatódások. Utolsó előadászon kedvezmények nem érvényesek.

1345

Megnyilt

teljesen újonnan berendezve a
Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta 1-ső rangú cigányzene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kitűnő és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadhatók. Pensioszerű teljes ellátás legjutányosabban kapható. 5923

Szíves pártfogást kérünk, kitűnő tisztelettel:

Szere és Társa
szállodás és kávézók.

**Erdély
gyöngye**

az Előpataki
ásványviz, elősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital,

**Főraktár:
Éles Árminnál,
Aradon,**

Félliteres üveg 26 fillér.
Literes „ 36 „

Az Újévi

ajándékok bevásárlása alkalmával mindennel takarékoskodni kell!

Dacára a nagy drágaságnak, alkalmat nyújtok a nagyérdemű közönségnek arra, hogy az alant felsorolt árukat, míg a készlet tart, feltűnő

olcsó árban

nálam beszerezhesse. Nagyobb vétel folytán én is olcsón jutottam hozzá, tehát olcsón adom a legjobb minőségű

Kosztüm-kelméket	Vásznakat
Férfi szöveteket	Asztalneműeket
Barchetokat	Szőnyegeket
Flanelokat	Agyterítőket
Törölköző-kendőket	stb. dolgokat.

MAUTNER R.
olcsó áruház 5785

Arad, Hunyadi-u. 1.

**Legnagyobb
fűtőanyag
megtakarítás!**

A városi mérnöki hivatalban próbált

**kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.**

Megállapítottam ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan raktáron vannak és igen olcsók. —
2. sz. (kis szobára) 6 korona.
3. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona.
Egyedül 1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyú készítő

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.

A kettős „Patent” füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad. Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel Könyv Jenőné, százados özvegye.

Egy alkalmas vétel kapcsán sikerült nagyobb mennyiségű I. r. tűzifát olcsón megvásárolnom. Ennek következtében azon kedvező helyzetben vagyok, hogy

**apritott
tűzifát**

rendkívül jutányos áron árusíthatok.

— Kívánatra házhoz is szállítom. —

Tisztelettel

Virág Kálmán

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

Telefon 65. sz. 5785

Kalmár József
villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Saját termései kitűnő tisztán kezelt magyarádi és peosenye-

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél 5855

Aradon, Deák Ferenc-utca 40. sz.

Első segéd

vegyes szakmában Engrosban jártas, románul beszélő,

alkalmazást nyer

azonnali belépésre. Ajánlatokat feltételekkel:

Berkovits Hermanné,

Brád. 5844

Ninesen szebb és szórakoztatóbb

**ujévi
ajándék**

fiatalnak és öregnek egyaránt, mint a mindenütt feltűnést keltő

**rajzoló-
készülék!**

Egyedüli raktár és főelárusító:

**Pichler
Sándor**

könyv-, papir- és írószerkereskedő
Arad, Szabadság-tér 1. szám.

A legolcsóbban szerezhethük be szükségleteinket

A Központi Nagy Áruház-

ban József főherceg-ut 1. (a városházzal szemben.)

Mélyen**leszállított árak**

játék, diszmuáru és bőr-
árakban.

Jóteköny egyesületek és Vörös-kereszt részére 10% engedmény.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Független úri leánnyal
vagy úri nővel tisztességes, komoly ismeretséget kötne Aradon ismeretlen intelligens fiatal ember. Válassz a lap kiadói hivatalába. Palchra Sylvester jellegre küldendő. 5987

ALKALMAZÁST NYER.

Gyors- és gépiró
valamint egy gyakornok azonnali belépésre kerestetik. Írásbeli ajánlatok kéretnék: Szűcs Pál aradi céghez. 5986

Ügynökök
felvételnék a Singer Co. varrógép részvényszára. Írásbeli ajánlatok kéretnék: József János cég-ut 9. 5989

ALKALMAZÁST KERES.

Több évi
irodai gyakorlattal rendelkező perfect német leány pénztárnoknő, vagy irodai alkalmazást keres. Cím a kiadói hivatalban. 5961

Egy jobb nő
ajánlkozik magános uxor vagy urnőhöz házvezetőnőnek. Cím a kiadói hivatalban. 5990

Úri házhöz
ajánlkozik árva leány. Cím a kiadói hivatalban. 5989

Jobb iparos
bármily elfogadható alkalmazást keres. Ajánlatot „Megbízható” címen a kiadói hivatalba kérek. 5988

Fodrásznő,
ki Budapesten 18 évig működött, ondatolni is tud, házakhoz ajánlkozik. Tanítványokat fogad. Címe Lengyel Teréz, Ferdinánd-utca 8. sz. 5995

10 évi bankgyakorlattal
bármily irodai esetleg kisegítő állást, kívánatra fél napi alkalmazást is elvállalok. Cím Unió Hirdető Arad, postafiók 158. 5996

KIADÓ LAKÁS.

3 utcai szoba
és mellékhelyiségekkel álló lakás azonnal kiadó. Cím: Bartl Ernő, Szent Pál utca 6. 5991

Belvárosihoz
kisebbségi ház-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, azonnal kiadó. Cím a kiadói hivatalban 5988

2, esetleg 3 szobás
udvari lakás olcsón kiadó Behm utca 1/a. Ugyanott egy udvari butorozott szoba is kiadó. 5960

Különbejárati
outorozott szoba kiadó Deák Ferenc utca 37. 5970

ÜZLETEK.

Jómanetű hentesüzlet
bevonulás miatt eladó Szent Pál-utca 18. sz. 5992

Jó forgalmú sütőde,
35 év óta fennálló, bevonulás miatt kiadó. Cím a kiadói hivatalban. 5976

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jókarsban levő
Meldinger-féle középnyagyságú kályha eladó. Cím a kiadói hivatalban. 5997

Vesszők
uraktól lovetott főrúhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bieler Ignác, Szent-Pál-utca 12. 4699

Jókarsban levő
balkaros és nagy karik. hajós Singer-varrógépek, valamint újak gyári áron kaphatók Beregi Kálmán, Hal-tér 6. 5907

Részaburgonya
és hópehely a nyírségből, csakis elsőrendű, állandóan kapható legjutányosabb árban. Házhozszállítás. Rubinstein Mór szállítási nyosztal útjában Arad, Minorina-palota- Telefon 188. 5922

Meleg szoba-csipők
minden szobában pálya 1 kor 70 fill., 1 kor. 80 fill. és 3 kor. 18 fillér. Csipő tiszta Apolló mozi mellett. Ügyeljünk a címre. 5161

Egy jó karban
lévő fa türengő benzinszűrő gép eladó. Értekezni lehet Kasza-utca 11. sz. 5984

KÜLÖNFÉLE.

Elvesztett.
a Behus-palota Zrínyi-utca, egész a Fehér Kereszt szállodáig, egy férfi világos barna, patkóvalakú pénztárcza, benne 4 db. 20 koronással. Bacsódiertes megtaláló kéri 100 jutalom mellett Klein-féle könyvkereskedésbe, Fehér Kereszt szálloda, adni. 5999

Bármilyen
bádigos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő arad, Weizser János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

957—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a városi épületben 1915. év folyamán szükséges valódi Auer-égek szállítása iránt 1915. év január hó 11-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Az ajánlatban kitéendő, hogy vállalkozó netáni megbízatás esetén a fenntartást mennyiért vállalja.

Bánatpénssül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be a csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bányompás mellékelve van a ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi december hó 28-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 5961

Koch Dániel

Arad. Deák Ferenc-utca 42 sz.

1719—1914. p. m.

Hirdetmény.

Az 1915. évi tör. nyhatósági utadó aapra vonatkozó költ. g. előirányzatot az utadó 9/ és minimumot iránti részletes számadással együtt az 1890. évi I. t. c. 22. §-a értelmében a városháza I. emeletén levő hivatalos helyiségben felelő 15-151 80-ig terjedő 15 napi közszemlére kiteszem azzal, hogy abba a hivatalos órák alatt bárki betekinthez, az előirányzat ellen fölzoalhat és a felzozalást írásban a kitélt idő tartamának lejártá napjáig hozám benyujthatja.

Variassy
polgármester,

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.

309060—1914. B. I. a. szám.

Hirdetmény.

A Magyar királyi államvasutak ezennel kezhrre teszik, hogy a háború esatára szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. t. c. 16. §-ában nyert felhatalmazás alapján a kereskedelemügyi m. kir. Minister urnak a m. kir. Pénzügyminster urral egyetértéssel f. é. december hó 17-én 87422/3 1914 sz. a. kiadott rendeletével arra utasítottak, hogy a Temes és Somogyvármegyei egyetértéssel f. é. vasutak kötvényszolgáltatát további rendelkezésig akképen lássak el, hogy az elsőbbségi kötvények utáni kifizetéseket maguk teljesítsék. Ennek fogva további rendelkezésig a két helyi érdekű vasut kisorson címletel, valamint szelvényei kizárólag a magyar királyi államvasutak központi főpénztára által (Budapest VI., Andrássy ut 75. sz. a.) fognak beváltatni. Az angol osztrák bank budapesti fiókjának, illetőleg a Belvárosi takarékpénztár részvényszárságának mint a kisorolt címletek és szelvények beváltási helyének működése ideiglenesen felfüggesztetik.

Egyidejűleg közöztették, hogy a szelvények csak abban az esetben fognak oaváltatni, ha a szelvények bemutatója eredeti kötvényeket is bemutatja.

Továbbá ugy a szelvények, mint a kisorolt címletek bemutatója a beváltásor igazolni tartozik, hogy a szelvények és kötvényeknek ki a tulajdonosa, továbbá hogy az nem valamely ellenséges állam polgára vagy lakosa, illetve jogi személye, hogy végül tekintettel a m. kir. ministeriumnak f. é. október hó 20-án 7808/M. E. sz. a. kiadott rendelete 8. §-ára a kötvény és szelvény nem 1914. évi július hó 41-ke után nem volt ellenséges állam polgárának, lakosának, vagy jogi személyének tulajdonában.

Budapest, 1914. évi december hó 24-én.

Magyar királyi államvasutak.

(Utányomás nem elfiztatik.)

Tüzifa

bükk I., II., III. és dorong, oser hasáb és dorong kapható vagononkinti vételnél Körösvölgyi Pál-karaktár Andrassy tér 5. Telefon 651. Száraz tölgy szőlőkaró is kapható.

Dombegyháza községben az u. n.

„Lebuki csárda”

épület a hozzátartozó mintegy 3300 □-ól szántófölddel 1915. január 15-től bérbe adandó. Felvilágosítást nyerhetnek az érdeklődők Dombegyházán, vagy pedig a tulajdonosnál Balku Gyulánál, Zombo., Bácsbodrog-megye.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.